Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v petek 3. aprila 1936 | Štev. 78 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletna 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kapitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Strahote sodobne vojne

Že dobrega pol leta beremo dan na dan, kako se v vzhodni Afriki nad abesinsko ozemlje dvigne celo letalsko brodovje, kako vsakokrat zmeče na naselja pod seboj na stotine ton razrušilnih, požigalnih in zastrupljajočih snovi in kako se po takem poletu, ki je stal življenje toliko in toliko nedolžnih ljudi, zmagoslavno vrne v svoje izhodišče. Zakaj da ta morilna orodja iz zraka ne delajo (in časih sploh ne morejo delati) razlike med vojujočimi se sovražniki in mirnimi prebivalci, se danes tudi od napadalca priznava, ko ob takem poletu sporoča, da je imel namen »prestrašiti ozadje« in tako »zlomiti moralni odpor prebivalstva«. Napadeni in nevtralci nam potem povedo, na kakšen način se je ta namen dosegel: nebroj poslopij, med katerimi je pretežna večina stanovanjskih, porušenih in požganih, na stotine civilistov, med njimi starci, žene in otroci, ubitih, od plinov zadušenih in zastrupljenih ter sežganih, več sto kvadratnih kilometrov obdelane zemlje opustošenih, materialne škode na milijone; trpljenje prizadetih se sploh ne šteje.

Da mnogi taka vojna poročila berejo brez posebnega razburjenja ali pa ob teh namenoma prizadejanih strahotah moderne vojske, ki sploh ne pozna več razločka med bojno črto in njenim zaledjem, med vojakom in neoboroženim prebivalstvom, med vojašnico, bojnim skladiščem ali tovarno in mirnim naseljem ter njegovimi kulturami, sploh ostanejo popolnoma ravnodušni — to bo imelo svoj vzrok bržčas v dejstvu, da gre le za »divjake«, ki so daleč od nas in kojih usoda nima z našo nobene zveze; enj celó menijo, da je blagoslov civilizacije, ki se bo odslej razlival nad te črnce, pač vreden nedolžnih žrtev, ki morajo padati zanjo. Mogoče da smo tudi otopeli, ker od vseh strani dan za dnem ne slišimo drugega ko same neprijetne novice o vojskah, revolucijah, vojnih pripravah in čedalje bolj strahotnih izumih bojnega orožja, tako da se proti vsemu temu ne moremo braniti drugače, kakor da se oborožimo z največjo hladnostjo in vse skupaj ignoriramo, češ, »delajte, kar hočete, kaj meni mar!«

Vse drugače bi seveda tak v neporušni mir duše ogrinjajoči se evropski inteligent mislil in čustvoval, če bi se vse to ne dogajalo ob ekvatorju, ampak pri nas, ne v vojski med belim in črnim plemenom, temveč v krvavi razpravi med civiliziranimi narodi naše celine. Kakšna čustva bi na primer izzvalo tako vojno sporočilo, da je eskadra kakih sto letal par ur krožila nad kakšnim trgovskim središčem v naši bližini, velikim na primer ko naša Ljubljana, da ga je do tal porušila, da je bilo ubitih par tisoč prebivalcev in da se tam, kjer je prej cvetelo živahno kulturno življenje in gospodarsko delovanje, kadijo zdaj same razvaline — kakor se je zgodilo pred nekaj dnevi v Harrariu, ki je imel 50.000 prebivalcev in je bil veliko in starodavno tržišče za vso vzhodno Afriko, danes pa predstavlja kup razbitega kamenja, zavitega v ostanke strupenih plinov, sredi katere se ne upa ne človek ne žival? In ali bi se ta evropski človek v takem slučaju pomiril z raznimi komunikeji napadalca, da so v tem mestu bile vojne zaloge, da je bilo prebivalstvo od tajstih letalcev nekaj dni prej opozorjeno, da naj mesto zapusti, da so letalci bombardirali po točnem zemljevidu in načrtu, ki ločuje posamezne objekte in dele mesta, da so nedolžni (ki tvorijo veliko večino) bili prizadeti nehote, po zmoti ali pa po neizogibni nujnosti in zahtevah moderne strategije itd. itd.? Ali pa se bo morebiti, če bo šlo za njegovo kožo, potolažil z mislijo, da je vojska, ki je tako neusmiljeno zbrisala z lica zemlje njegovo rodno mesto, iztrebila morebiti ves njegov narod ali pa ga zasužnila tujemu, odprla pot bodoči novi civilizaciji pod vodstvom osvajalca? Mislimo, da ne, saj v Evropi vsak odklanja tako pretenzijo, naj prihaja od kogarkoli, od fašističnega Rima ali od obnavljajoče se Germanije ali iz Moskve, ki tudi svojo najmodernejše opremljeno vojsko smatra za važno sredstvo v boju za »osvoboditev in preporod vsega sveta«...

Nikakor ne pišemo tega, da bi dolžili takih brezobzirnih metod bojevanja ravno Italijo. Niti malo ne dvomimo o tem, da bi se jih v isti meri poslužili tudi Angleži, če bi si hoteli oni osvojiti Abesinijo in bi se le-ta s pomočjo Italije branila; saj vemo, da pred leti britanska letala v Indiji niso obmetavala prebivalstva na afganski meji s čokoladnimi sladkorčki, ampak s pristnimi bombami in tozadevnimi plini. Mogoče je komu nesimpatično to, da italijansko poveljstvo svoja podvzetja v tem oziru samo prikazuje v slavospevih heroizma, dočim o angleških borbah s Kabili ni izvedel povprečni ‚purgar' v Evropi sploh nič; drugim se zopet bolj dopade, da fašistično politično in vojaško vodstvo odkrito izpoveduje, da je treba »sovražnika zadeti v srce in meriti naravnost«, medtem ko se jim anglikansko ogorčenje nad kolonialno vojno, ki jo vodi drug in bo od nje imel dobička, zdi gola hinavščina. To je stvar okusa. Naš namen je ta, da bi se ljudje ob tako strahovitih učinkih sodobne vojne vendarle zavedli, kakšno ogromno zlo da je, kako moramo uporabiti vsa sredstva, da se je izognemo in kako bi bili diplomati in državniki civiliziranih narodov morali v osemnajstih letih po zadnji vojni storiti neprimerno več za pomirjenje narodov, za medsebojni sporazum in za mirno medsebojno izmenjavanje kulturnih in gospodarskih dobrin, neizvzemši v resnici ali le dobrodevno manj civiliziranih narodov na drugih kontinentih, nego so storili v resnici, ko pa danes stojimo pred polomom Zveze narodov in njenih namenov, ki so se na vzhodu in na zapadu na najvažnejših točkah svetovnega političnega ravnovesja izjalovili ali pa so v največji nevarnosti.

Če pa bi morali priznati, da je popolna izločitev vojske iz sredstev mdsebojnih sporov človeštva za življenjski prostor, veljavo in vpliv ter za tvorne dobrine utopija, pa se moramo vsaj zavedati sramote za našo človečansko kulturo, ki jo gojimo in razvijamo najmanj že dva tisoč let, da državniki ne morejo ali resno nočejo vsaj omejiti in oblažiti načina bojevanja. Zakaj popolnoma nekrščansko, čisto pogansko in v resnici barbarsko je načelo, ki so ga koncem minulega stoletja vrgli v svet germanski politiki, da, če je že vojska, naj se vodi z najskrajnejšimi sredstvi brez vsakega ozira do popolnega iztrebljenja sovražnika ali vsaj do njegovega popolnega izmnožnja v fizičnem, moralnem in gospodarskem oziru in tudi mir naj se narekuje tako, da bo nasprotnik na vse veke nesposoben za nov dvig. Tukaj moramo pač reči, da so bili prejšnji vekovi neprimerno bolj človeški in krščanski, dočim se moderna država v tem oziru pogreza vedno bolj v poganske metode, dasi bi ravno vse meje možnosti presegajoči napredek na tehničnem polju, s katerim se skuša okoriščati tudi vojna umetnost, moral poklicanim činiteljem narekovati, da skušajo temu napraviti oziroma določiti mednarodno priznane meje, ker, če ne, bo prihodnja vojna med narodi vsega sveta gotovo privedla do brezobzirnega iztrebljenja vseh po vseh — pravi bellum omnium contra omnes. V zgodnjem in v poznem srednjem veku ter do našega stoletja je brezsporno veljalo, da se sme v vojni rabiti orožje samo proti temu, ki kot vojak dotične države sam nosi in rabi orožje, dočim so tisti, ki niti neposredno ne napadajo in se ne branijo pred nasprotnikovo vojsko, nedotakljivi. Sicer narodi niso sprejeli v polnosti velike iniciative papeža Inocenca III. ob prelomu X. in XI. stoletja, naj bi se sploh odpravila borba z metalnim orožjem, vendar pa so države še v takozvani petrograjski konvenciji od 25. novembra 1868 sprejele določbo, da se ne smejo uporabljati bojna sredstva, ki povzročajo prevelike in nepotrebne bolečine. Ne vemo, kdo je iznašel dum-dum krogle, ki prve pomenijo prekršitev tega mednarodnega zakona. Tudi načelo, da je privatna lastnina mirnih državljanov nasprotne države sveta, danes ne velja več, kakor se tudi nihče več ne ozira na princip, da se bojna sredstva uporabljajo na fronti, ne pa v zaledju. Obveljalo je ravno narobe, da je namreč v prvi vrsti treba zadeti nasprotno državo v njenem mirnem prebivalstvu in njegovih neobhodnih življenskih rezervah v samem središču.

V Ženevi so zborovali že razni odbori za rešitev tega vprašanja, storil se pa ni niti en korak, da bi se recimo vsaj uporaba strupenih plinov prepovedala. Danes strupeni plini krčijo pot do »višje kulture«. Ali se Evropa res ne bo zavedla, kam ta pot v resnici vodi?

Posledice italijanskih zmag v Abesiniji

Angleški ultimat Italiji?

Italija vdrla v angleško interesno območje okrog jezera Tsana

Nervozna posvetovanja v Rimu, Parizu in Londonu

Dunaj, 2. aprila. b. Posebni dopisnik »Neue Freie Presse« poroča iz Rima, da je v tamkajšnjih političnih krogih povzročilo veliko pozornost dejstvo, **da sta francoski in angleški veleposlanik obiskala italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve Suvicha. To je tembolj značilno, ker so se po zavzetju Gondarja po italijanskih četah, ki je oddaljen samo 30 km od jezera Tsana, odnosi med Veliko Britanijo in Italijo nevarno poostrili. Stanje je tako napeto, da Italija ne bo prav nič iznenadena, če ji bo Velika Britanija poslala ultimat, v kar verujejo tudi mednarodni diplomatski krogi. Z druge strani pa so isti diplomatski krogi prepričani, da tudi Italija ne namerava popustiti niti za las in se celo trdi, da je Italija pripravljena sprejeti eventuelno spor z Anglijo na svoja ramena. Italijanski diplomatski krogi se sicer napram Angliji perejo na ta način, da je bila sedanja italijanska izključno v smeri proti jezeru Tsana storjena izključno iz strategičnih vzrokov, ne pa iz političnih. Z italijanskih merodajnih mest se svečano zatrjuje in obljublja, da je Italija slejkoprej pripravljena spoštovati britanske interese v Vzhodni Afriki. Čuje se tudi, da Italija v naglici proučuje predlog Madariage glede postopka za slučaj mirovnih pogajanj. V političnih krogih pa prevladuje mnenje, da vse pomirljive izjave Rima ne morejo spremeniti napetega stanja, ki je tako resno, da je potisnilo v ozadje celo najaktualnejše evropske probleme. Da je položaj resen, dokazuje najbolj tudi dejstvo, da je bil nujno odpoklican iz Rima v Pariz francoski veleposlanik de Chambrun.**

„Anglija ne sme dovoliti ..."

London, 2. aprila. b. V tukajšnjih političnih krogih so se snoči razširile vesti, **da pripravlja angleška vlada nekak ultimat Italiji zaradi zasedbe abesinskega mesta Gondarja po Italijanih, kar se pa danes na merodajnih mestih zanika. Nekateri časopisi pa prinašajo daljše članke, med njimi je tudi »Daily Telegraph«, v katerih trdijo, da je za Anglijo italijansko-abesinska vojna v Vzhodni Afriki prenehala biti čisto poljitični problem in predstavlja po zasedbi Gondarja vojaški problem, kajti z zasedbo tega mesta so resno ogroženi interesi Velike Britanije, ki nikakor ne more dovoliti, da bi razen nje še kdo drugi gospodaril v okolici jezera Tsana, ki je izvor bogastva v Sudanu in Egiptu. Zaenkrat bo vlada Velike Britanije počakala še nadaljnji razvoj dogodkov, ni pa izključeno, da si bo zaščitila svoje interese v Rimu. Ne sme se namreč pozabiti, da je Italija priznala angleško interesno območje v severno-zahodni Abesiniji in Angleži pričakujejo, da Italija ne bo kršila svojih obveznosti.**

Navdušenje v Rimu

Rim, 2. aprila. c. Italijanski dijaki so danes priredili bučne manifestacije zaradi novih zmag na severni fronti. Sprevod dijaštva je odšel pred angleški konzulat in tam vpil proti Angliji in angleški politiki. Policija je dijake potisnila v stransko ulico. Palača angleškega veleposlaništva je zelo zastražena.

Italijanske pomorske vaje v Rdečem morju - pred nosom Anglije

Novo strahovito vodno orožje - „vodne sani"

Masava, 2. aprila. b. Zadnje dni je imelo italijansko rdečemorsko brodovje velike vojne manevre, pri katerih so sodelovale zlasti majhne podmornice, takozvane **vodne sanice**, ki so se v manevrih izkazale kot odlično orožje za napad večjih pomorskih enot. Manevrov so se udeležili tudi rušilci velike podmornice in križarke. Cilj teh manevrov je bil predvsem ta, **da se ugotovi borbena sposobnost majhnih pomorskih enot proti velikim ladjam.** Manevrov so se udeležile tri eskadre italijanskega pomorskega brodovja, ki je zasidrano v Rdečem morju, med temi tudi enote iz luke Asab. Večje borbene ladje so bile v glavnem dirigirane iz Masave. Višek manevrov so predstavljate **nočne borbe, v katerih so predvsem prišle do izraza omenjene vodne sani.** Te vodne sani so opremljene z izredno močnimi motorji in imajo posadko dveh ali treh mož. Drčijo po vodi z neznansko hitrostjo in spuščajo iz neposredne bližine smrtonosne torpede v stranske stene rušilcev in večjih ladij. V nočnih napadih uničijo te male podmornice teoretično skoraj polovico rednega brodovja. Poleg »vodnih sani« pa so Italijani na zadnjih manevrih preizkusili še neko novo granato.

Z abesinskih bojišč

Asmara, 2. aprila. AA. Havasov posebni vojni dopisnik pri italijanskem vrhovnem poveljstvu poroča: Ni še mogoče pregledati nadaljnje posledice najnovejše italijanske zmage na severni fronti, vendar pa se lahko reče že sedaj, da bodo te posledice zelo dalekosežne. Zavedati se moramo, da so bitko izzvali Abesinci. Cesar Haile Selasije sam osebno želel to ofenzivo in jo je tudi sam pripravil. **Cesar je ves čas spremljal potek bitke z opazovalnice, ki je bila malo oddaljena od prvih bojnih vrst. Po svoji ostrosti je ta bitka prekosila vse dosedanje spopade, ki so se odigrali od začetka vojne med Italijo in Abesinijo. Posebno huda je bila borba na levem italijanskem krilu, kjer so Abesinci naleteli na Askare, katerim je končno uspelo, da so objeli abesinsko desno krilo z jurišem na nož in končno premagali nasprotnika.** Tudi italijanski alpinski lovci (Alpini) so v teku te bitke večkrat stopili v borbo in so, ko so zlomili abesinski odpor, neusmiljeno gnali nasprotnika do Saftija pri rečici Mekana. V tej bitki je sodelovalo vsega skupaj 70 italijanskih letal, **ki so v teku borbe zmetala na nasprotnike kakih 13.000 kg eksploziva.** Po izpovedbi jetnikov je težko ranjen poveljnik abesinske cesarske garde. Mnogo uglednih abesinskih vojaških glavarjev je ubitih. Ras Kasa in ras Sejum sta prisostvovala tej bitki v štabu cesarja Haile Selasija.

Asmara, 2. aprila. AA. Havas poroča: V italijanskem glavnem poveljstvu poudarjajo, **da bo zavzetje Gondarja od strani italijanskih čet imelo izredno velike posledice ne samo za Italijo, ampak tudi za stališče drugih držav. Dosedaj so italijanske čete nahajajo samo še nekaj deset kilometrov daleč od jezera Tsane in od province Godžam, ki se zmeraj vre. Ta pokrajina je posebno neprijateljsko razpoložena proti abesinskemu cesarju. Znano je, da je Mussolini večkrat poudaril, da ne mara kršiti pravic drugih velesil, posebno Velike Britanije.** Med tem je treba poudariti, da so Italijani v abesinskih krajih, ki meje na Sudan, najprej zelo obzirno napredovali in računali z občutljivostjo velesil. Sedaj pa se izve, da prebivalstvo pokrajine Godžam samo poziva italijanske čete, da naj jih osvobodijo.

Abesinci poročajo o zmagi

London, 2. aprila. AA. Reuter poroča iz Adis Abebe: Iz glavnega abesinskega stana v Marhiodebru poročajo o veliki abesinski zmagi. Po tem poročilu so abesinske čete zavzele štiri utrjene postojanke. V bitki je padlo 700 italijanskih vojakov in 36 častnikov in 2000 Eritrejcev.

Glavni stan Vehib paše uničen

Gorahaj, 2. aprila. AA. (Stefani.) **Drugi dan po bombardiranju Harara so štiri italijanska letala napadla Buleleh vzhodno od Dagabura, kjer je poveljnik abesinske vojske na južni fronti, bivši turški general Vehib-paša pred nekaj meseci ustanovil svoj glavni štab. Da zabriše sledove Italijanom, se je Vehib paša skril med ruševine Buleleha, starega gradiča, kjer zdaj prebivajo berači in gobavci, in tu si je napravil tajno središče svojega glavnega stana. Toda po zaslugi poročil, ki jih je dobivalo italijansko vrhovno poveljstvo, se je letalom posrečilo izslediti sedež glavnega stana in ga popolnoma uničiti z bombami. Letala so razen tega obstreljevala in pognala v beg s strojniškim ognjem tudi gardo Vehib-paše, ki se je nahajalo v neposredni bližini glavnega stana.**

Parade na Dunaju

Mala zveza bo skupno nastopila na Dunaju

Dunaj, 2. aprila. b. Tukajšnji češkoslovaški odpravnik poslov dr. **Dohalski** je obiskal danes avstrijskega zunanjega ministra Berger Waldenegga in se poučil o **namenu avstrijske vlade glede včeraj sprejetega zakona o uvedbi splošne vojaške dolžnosti za moške v starosti od 18. do 24. leta. V zvezi s tem obiskom so se takoj razširile vesti o demarši Češkoslovaške oziroma Male zveze pri avstrijski vladi, kar pa ni resnično. Šele po poročilu češkoslovaškega odpravnika poslov dr. Dohalskega v Prago bo le ta stopila v zvezo z Bukarešto in Belgradom zaradi skupnega stališča držav Male zveze pri bodočih razgovorih z Avstrijo.**

Na Dunaju so se danes razširile tudi govorice, **da je avstrijska vlada sklenila povišati svojo stalno armado na 150.000 mož. Tozadevno pa še ni bil sprejet noben sklep, res pa je, da se vodijo v tej stvari pogajanja z državami, ki so podpisale saintgermainsko pogodbo. Dalje se čuje, da bo znašal vojaški obvezni rok eno leto in da bodo pod orožje pozvani obvezniki služili deloma pri armadi, deloma pa bodo dodeljeni tako zvanim delavskim oddelkom.**

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo, večinoma močna oblačnost, viharno in deževno, hladneje.

Mussolini Gömbösu:

„Počakajte malo! Ne gre tako hitro!"

Budimpešta, 2. aprila. b. Jutranji budimpeštanski tisk zelo navdušeno pozdravlja sklep avstrijske vlade o uvedbi splošne vojaške dolžnosti. Pri tem se ne taji, **da so rezerve avstrijskega kanclerja, ki je dejal, da ne gre za uvedbo splošne vojaške dolžnosti, zelo prozorne in storjene samo zato, da bi se podal dokaz, da Avstrija ni kršila mirovne pogodbe v eni izmed najvažnejših točk.** Dalje se tudi ne taji, da je sedanji sklep avstrijske vlade bil **posledica zadnjega sestanka v Rimu, kjer je kancler dr. Schuschnigg končno pridobil šefa italijanske vlade Mussolinija za tozadevno podporo.**

Vse kaže, **da je v Rimu tudi Gömbös zahteval uvedbo splošne vojaške dolžnosti, vendar pa ga je Mussolini opozoril, da to ne gre tako hitro, ker bi drugače izgledalo, kakor da je Italija ona, ki daje pobudo za kršitev mirovnih pogodb. Gömbös je ostal dalje časa v Rimu zaradi tega, da ga je Mussolini lahko prepričal, da je potrebno, da še nekaj časa počaka, ker bi s takojšnjim sklepom o uvedbi splošne vojaške dolžnosti vznemiril sosede Madjarske, ki so se do Avstrije obnašali vedno koristno.** V političnih krogih ne prikrivajo razočaranja zaradi takšnega zadržanja Rima v tem važnem vprašanju, ki je za Madjarsko največjega pomena. Mussolini je Gömbösa prepričal, da je potrebno izpeljati boljšo diplomatsko akcijo in jo tako pripraviti, da bo tudi Madžarska lahko izvršila to, kar je sedaj storila Avstrija brez večjih posledic.

Kronanje Edvarda VIII. v maju

London, 2. aprila. c. Vlada je danes izjavila, da bo kralj Edvard VIII. kronan za kralja v mesecu maju letos.

Krvave bitke na mongolski meji

A „strah pred izbruhom vojne je minil“

Moskva, 2. aprila. b. Po zadnjih vesteh iz Ulan Batora, glavnega mesta Mongolije, je prišlo ponovno do zelo krvavih bitk pri mestu Tamsyk Bulak. Bitka se je pričela 31. marca z nenadnim prodorom japonskih in mandžurskih čet v mongolso ozemlje. Mongolske obmejne straže niti slutile niso, da bodo japonsko-mandžurske čete izvršile vdor v takšnem obsegu in niso mogle dati dovoljnega odpora. Zato so se mongolske obmejne straže hitro umaknile do mesta Tamsyk Bulak, kjer so strahovito potolkle napadalce v borbi, ki je trajala nad 24 ur. Japonsko-mandžurske čete so v tem času dvakrat oblegale omenjeno mesto, toda so bile vedno odbite, pri drugem naskoku pa poražene. Posamezni vojaki, ki so se rešili, so bil potisnjeni čez mejo na mandžursko področje.

Tukajšnji kitajski krogi svarijo sedanjo borbo na mandžursko-mongolski meji za vrhunec izzivanja in svarijo, da je skrajni čas, da japonska vlada energično zatre takšne obmejne dogodke, ki predstavljajo največjo nevarnost za vojno na Daljnem vzhodu.

Sovjetska vlada je prepričana, da za sedanje spopade ni dala pobude japonska vlada, zahteva pa od nje da nauči pameti samostojne poveljnike, ki hočejo s takšnimi nepremišljenimi napadi vmešati obe državi v krvavo vojno.

Zaenkrat je strah pred vojno napovedjo zopet minil, ker so bile sovražnosti pravočasno ustavljene z obeh strani.

„Bodoča vojna bo vojna vse domovine“

ČSR se pripravlja na bodočnost

Praga, 2. aprila. AA. ČTK poroča: Vojaški odbor parlamenta je začel s pretresom zakona o narodni obrambi. Bil je navzoč tudi minister narodne obrambe Mahnik, **ki je rekel, da mora ta zakonski načrt postaviti solidne temelje za obrambo države. Ta zakon predvideva vse potrebno za vse okoliščine. Bodoča vojna bo vojna cele domovine z vsem prebivalstvom in se je zato treba pravočasno oborožiti in pripraviti na vojno. Treba je tudi priskrbeti vse za prehrano in oskrbo prebivalstva. Industrija mora biti preustrojena tako, da lahko razvije svojo največjo delavnost in da lahko nemoteno deluje v kritičnih trenotkih. Razdeliti je treba pravočasno poljedelske pridelke, pa tudi industrijske pridelke je treba pravilno usmerjati. Posebno je treba izvesti vse v družabnem in gospodarskem oziru in življenju. Kar se stori za narodno obrambo, mora biti enako obvezno za vse. Sistematična priprava za obrambo domovine bo odvrnila nevarnost neprijateljskega napada.**

Pariz odklanja Hitlerja

„Nemške ponudbe so demagogija“

Konferenca lokarnskih pogodb v Bruslju

Pariz, 2. aprila. c. Včerajšnji nemški odgovor je zopet zelo oživel delo mednarodne diplomacije. Posebno se je zopet dvignila vročica dela in pogajanj in najhujši je pač vtis, ki ga je Hitlerjev odgovor napravil v Parizu. Vse francosko javno mnenje danes soglasno odklanja nemški odgovor in v tem znaku se je danes razvijal ves položaj v Parizu.

Že zgodaj zjutraj je francoski zunanji minister Flandin z višjimi uradniki zunanjega ministrstva začel proučevati, in to podrobno. Hitlerjev odgovor. Ta posvet v zunanjem ministrstvu je trajal do poldne in opoldanski listi so že objavljali, da misli francoska vlada zavzeti to-le stališče:

Hitlerjev odgovor ni niti odgovor na dogovor, ki je bil sklenjen med locarnskimi državami dne 19. marca v Londonu. V tem dogovoru so locarnske države zahtevale čisto točno, naj naj Nemčija stori. Na pogoje locarnskega dogovora Hitler sploh ni odgovoril.

Na predvečer, ko je Hitler moral odgovoriti angleški vladi, je Flandin v svojem govoru v Vezelayu stavil Hitlerju od točke do točke čisto precizna vprašanja, na katerga naj bi Hitler prav tako jasno in točno odgovoril. Hitler ni odgovoril niti na eno izmed Flandinovih vprašanj.

Posvet francoskih poslanikov

Tako, kakor je potekel razvoj dogodkov popoldne, se je videlo, da misli francoska vlada zavzeti stališče, **češ, da je Hitlerjev odgovor čisto negativen in ga tudi zastopati pri vseh nadaljnih posvetih. V teku popoldneva je bilo sporočeno, da je Flandin nujno povabil v Pariz francoske veleposlanike v Londonu, Rimu, Berlinu in Bruxellesu. Vsi ti poslaniki morajo biti v zunanjem ministrstvu jutri opoldne ob 15, kjer se bo vršila velika konferenca vodilnih mož sodobne francoske diplomacije. Takoj nato je Flandin povabil k sebi španskega veleposlanika v Parizu. Ob 17.30 pa je prišel k Flandinu angleški veleposlanik v Parizu, sir Georg Clrek, ki je imel s Flandinom 40 minut trajajoč razgovor.** Kmalu nato je prišel v zunanje minstrstvo tudi romunski zunanji minister Titulescu, ob 19 pa je Flandin odšel v predsedstvo vlade k Albertu Sarrautu in je bil nato določen dnevni red za jutrišnjo sejo francoske vlade, ki bo na Elizeju pod predsedstvom predsednika francoske republike Lebruna. Vendar pa jutrišnja seja francoske vlade ne bo odločilna.

Francoska vlada misli namreč **s posebno noto, v kateri bo odbila Hitlerjeve predloge, zahtevati, naj se takoj setane konferenca locarnskih držav v Bruxellesu in na tej konferenci se mora zavzeti stališče proti Nemčiji, kakor je bilo dogovorjeno v Londonu 19. marca, če Nemčija odbije novi locarnski dogovor.** Besedilo te note pa bo francoska vlada sestavila šele na seji, ki bo v ponedeljek, dne 6. aprila. V tej noti bo francoska vlada zahtevala, da se mora konferenca v Bruxellesu vršiti še pred veliko nočjo.

Mnenje tiska: Demagogija

Francoski tisk topot soglasno odbija Hitlerjeve predloge in posebno hudo zameri nemškemu odgovoru ton, v katerem je ta nota bila spisana. Francoski tisk podčrtava, **da so se Nemci topot zopet postavili na vzvišeno gospodovalno stališče, ki hoče sedaj raztegniti diktature nemškega narodnega socializma ne samo na Nemčijo, ampak na vso Evropo.** Francoski listi posebno ne vedo dovolj pikro obdelavati tistih Hitlerjevih predlogov, ki hočejo natakniti nagobčnik mednarodnemu javnemu mnenju tako dolgo, dokler se bo to Nemčiji zdelo primerno in potrebno.

Poluradni komentar, ki ga k Hitlerjevim predlogom objavlja Havas, pravi celo, **da Hitlerjevi predlogi niso samo demagogični, ampak da hočejo Nemci danes vsiliti Evropi popoln preobrat vse mednarodne politike, ki se je razvijala po letu 1919. Hitler hoče odpraviti mednarodno sodišče v Haagu in ga nadomestiti z arbitražnimi pogodbami z uvedbo obveznega razsodišča. Toda pravico so doslej zmeraj delila sodišča, nikdar pa samovoljno postavljena ali pa tudi delno priznana razsodišča. Prav tako odbija Hitler, da bi izvršil »simbolično kretnjo«. Tako zvani veliki nemški mirovni načrt se pri treznejši presoji takoj izkaže kot nezadosten. Hitler ne pove prav nič o obvezni medsebojni pomoči. V svojem mirovnem načrtu niti z besedico ne rešuje vprašanja letalskega pakta.** Izjavlja sicer, da hoče vstopiti v Zvezo narodov, poprej pa zahteva popolno odvezo za kršitve mednarodnih pogodb in mednarodnega prava. Tako postopanje bi bilo smrt za Zvezo narodov. S Hitlerjevimi predlogi o sklepanju nenapadalnih pogodb s svojimi sosedi pa Francija ne ve, kaj napraviti. Res je, da Hitler sedaj predlaga pogodbo s Francijo in Belgijo, toda to šele po predhodni kršitvi mednarodne pogodbe. Prihodnjo nenapadalno pogodbo z južnimi ali vzhodnimi sosedi bo Hitler najbrž pravtako sklenil šele tedaj, ko bo najprej proti njim kršil to ali ono pogodbo. Ta poluradni komentar k Hitlerjevemu odgovoru se končuje z besedami: »Noben Francoz kaj takega ne more sprejeti!«

Eden zagrenjen

London, 2. aprila. c. Angleški zunanji minister Eden je danes ob 11. dopoldne sprejel nemškega poslanika von Ribbentropa. Po sestanku se je zvedelo, da je Eden zagrenjeno izjavil, **da želi nekatere korekture v odgovoru nemške vlade. Eden je odbil nemška sumničenja glede posvetovanj med generalnimi štabi, ki naj se te dni začno v Londonu. Ti posveti ne morejo biti naperjeni proti Nemčiji, ker se bo v njih govorilo samo o tem, kaj se naj stori za slučaj, če Nemčija nenadoma napade Belgijo ali Francijo.** Ker pa Nemčija sama izjavlja, da ne bo napadla nobene izmed teh dveh držav, zato generalni štabi ne morejo skleniti nič nevarnega proti Nemčiji.

Iz krogov nemške delegacije pa se je izvedelo, **da se je na tem sestanku govorilo tudi o tem, v kakšni obliki naj Anglija sodeluje pri novem paktu, ki bi vezal Nemčijo, Belgijo in Francijo. Šlo je za to, ali naj Anglija pristopi k tej pogodbi samo kot porok ali pa kot sodelujoča država v splošnem zapadnoevropskem paktu.**

Belgija trezna

Bruxelles, 2. aprila. c. Belgijsko javno mnenje glede Hitlerjevega govora ne sledi francoskemu javnemu mnenju. Belgijski listi skušajo zelo trezno in mirno pisati o Hitlerjevih predlogih. Veliki list »La Nation belge« prav nič ne kritizira Hitlerjevega načrta, ampak samo želi, da bi ta načrt pripomogel k varnosti Belgije.

Italija bo sodelovala

Rim, 2. aprila. c. Italijanska vlada je danes pozitivno odgovorila na pismo, ki ga je v imenu odbora trinajstorice poslal Musoliniju predsednik odbora de Madariaga. Italija pristaja, da hoče stopiti v direkten stik z odborom trinajstorice, da se lahko začno nadaljnja pogajanja za konec sovražnosti v vojni med Italijo in Abesinijo.

Bankrot banke Compas

Dunaj, 2. aprila. b. Danes je zaprla svoje blagajne dunajska banka Compass, ki je bila v najtesnejših trgovskih zvezah z zavarovalno družbo Fenix. Omenjena banka je imela delniško glavnico 4.5 milijonov šilingov, njene terjatve pri Fenixu pa znašajo 17 milijonov šilingov. Čeprav število vložnikov ni veliko in znašajo vloge vsega 1,700.000 šilingov, so nenadoma pričeli vlagatelji dvigati svoje vloge. Zaradi težav, v katere je zašla zavarovalna družba Fenix, banka Compass ni mogla izplačati vlog in je zaradi tega zaprla blagajne.

Albansko „sodelovanje“ z Rimom

Tirana, 2. aprila. AA. Havas poroča: Albanski parlament je odobril nove gospodarske in finančne sporazume med Italijo in Albanijo. Albanski zunanji minister Aslani je imel pri tej priliki govor, v katerem je podčrtal, da so popolnoma brez osnove vse vesti, ki so se ob tej priliki zopet širile v inozemstvu. Zunanji minister je poudaril, da slone odnosi med Albanijo in Italijo na temeljih skrenega sodelovanja med Albanijo in Italijo posebno napram vsem sosedom Albanije.

Drobne vesti

Varšava, 1. aprila. AA. (DNB) Policija je aretirala okoli 60 komunističnih prvakov. V bližini Varšave so oblastva odkrila skrivno komunistično tiskarno; pri tej priliki je policija zaplenila mnogo komunističnega propagandnega gradiva. Zaplenila je tudi blagajno komunistične stranke za Varšavo. Aretiranci so večji del Židje.

Osebne vesti

Belgrad, 2. aprila. AA. Premeščena sta v katastrsko upravo v Kamniku za katastrskega geometra v 7. skupini Karol **Tigl**, katastrski geometer iste skupine na katastrski upravi v Novem mestu in v katastrsko upravo v Novem mestu za katastrskega geometra v 7. skupini Ivan **Marinček**, katastrski geometer na katastrski upravi v Ptuju. — V tobačni tovarni v Ljubljani je imenovan za višjega monopolskega svetnika v 4. skupini 1. stopnje Edvin **Juli**, monopolski svetnik in ravnatelj tobačne tovarne v Ljubljani.

Kaj je z jeklarno v Zenici

Min. Janković o vlogi Kruppa pri obnovi Zenice

Belgrad, 2. aprila. Nocoj po seji ministrskega sveta, na kateri je bilo govora tudi o razširjenju železarne v Zenici, je minister za gozdove in rudnike Juraj **Janković** v daljšem razgovoru s poročevalci listov obrazložil zgodovino razširitve te železarne. Med drugim je izvajal:

Vprašanje zgraditve nacionalne težke železne industrije ni problem novejšega datuma. Ta problem je nastal sam po sebi takoj po osvoboditvi in zedinjenju, v aktivno fazo pa je stopil že takrat, ko smo imeli pravico do reparacijskih terjatev v Nemčiji. Na žalost se te reparacijske terjatve niso izkoristile v ta namen. Še več, leta 1931 smo sklenili s tvrdko Krupp pogodbo, toda bilo je prepozno, ker je med tem stopil v veljavo znani Hoovrov načrt o moratoriju nemških reparacij.

Imamo več načrtov domačih in tujih metalurških strokovnjakov za ureditev tega pomembnega problema. Nekatere ureditve terjajo več, druge manj investicijskega kapitala. Tudi glede financiranja je več predlogov, med njimi n. pr. angažiranje tujega ali domačega gospodarskega kapitala. Kraljevska vlada je zavzel stališče, da je treba našo industrijo železa glede na njene naloge izgraditi samo z lastnimi sredstvi, pa čeprav bi stopali v etapah zaradi pomanjkanja investicijske glavnice. Trenutno je bila najnujnejša, reči se sme neodložljiva potreba države, da se čimprej nabavi groba livarska proga s premerom vala 800 milimetrov. Kapaciteta ji bo okoli 180.000 ton valjanega železa in jekla na leto. Moram poudariti, da smo pri projektiranju te proge dosegli velik finančni uspeh. Pokrili bomo z njo tri četrtine vseh potreb valjanega železa in jekla v naši državi, doslej smo pa samo eno četrtino. Torej je nabava grobe proge velikega pomena i za narodno gospodarstvo, i za trgovinsko politiko i za državno obrambo.

Tisti del domačega tiska, ki se neugodno izraža o nabavi grobe livarske proge v Zenici, je popolnoma na krivi poti. Isto velja tudi za protestno zborovanje jeseniških delavcev. Vse to, v kolikor ne gre za nepoučenost, je inspirirano po tistih, ki jim ne gre v račun jakost železne industrije v Zenici, in ki na posebno več način prenašajo obrambo svojih osebnih interesov na socialna tla med delavstvom. Nepoučeni bi mogli misliti, da ta groba proga v Zenici ograža obstoj jesniškega delavstva. Toda dejansko ni tako. Gre za nabavo instalacij, kjer se bodo izdelovali izključno tisti profili, ki se doslej niso proizvajali v Zenici ne na Jesenicah, temveč smo jih uvažali iz inozemstva. Razen tega ne smemo pozabiti, da za instalacijo takšne vrste, kakor je nameravana groba proga s premerom 800 mm glede na njen program fabrikacije ne more biti nekje ob državni meji, temveč samo v strogem središču države.

Kraljevska vlada želi in bo stremela po tem, da se ustreže potrebam vseh krajev in vseh prebivalcev naše domovine enako, vendar bo zmerom dajala prednost splošnim državnim in nacionalnim interesom pred lokalnimi interesi kakršnegakoli kraja. Nekateri tuji listi krivo slikajo to nabavo samo zato, ker smo jo izvršili v Nemčiji. Da smo tako storili, so nam narekovali samo in izključno trgovinski in finančni interesi naše države. Vse izplačilo se bo izvršilo na račun kliriškega salda terjatev iz jugoslovansko-nemškega kliringa v Nemčiji, ki znaša blizu 500 milijonov Din. Z zadovoljstvom lahko ugotovim, da se je ta nabava izvršila pod posebno ugodnimi pogoji. Ponudbo tvrdke Krupp je strokovna komisija presodila kot najugodnejšo med vsemi ponudbami, kar jih je prišlo, tako glede tehniške bonitete, kakor glede cene. Od celotne dovoljene cene se bo izdalo približno tričetrt v Nemčiji, ena četrtina bo pa ostala pri nas. Z drugimi besedami, četrtina tega denarja se bo porabila za javna dela v državi, pri čemer bo imel največjo korist naš delavec. O kakšnem angažiranju Kruppovega kapitala v Zenici kot nekakšni udeležbi pri delnicah pa ni niti govora, kakor je že pojasnil tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović v senatu v odgovoru na neko interpelacijo.

Belgrad, 2. aprila. AA. V zvezi z izjavo ministra za gozdove in rudnike, po kateri se bo od celotne dogovorjene cene za razširjenje železne industrije v Zenici **porabilo tri četrtine zneska v Nemčiji, ena četrtina pa bo ostala doma, to je, da se bo porabila za izvedbo javnih del, se ugotavlja, da ta vsota, ki bo ostala doma, znaša 39 milijonov Din.**

Domači odmevi

Seja vlade

Belgrad, 2. aprila. m. Na današnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 17. do 20. ure in ji je predsedoval predsednik ministrskega sveta dr. Milan Stojadinović, je bilo poleg razprav o drugih resornih vprašanjih sklenjeno, da se za prehrano pasivnih krajev in krajev, v katerih ljudstvo strada, dodeli ministru za socialno politiko nov kredit v iznosu 10 milijonov dinarjev poleg že odobrenih 36 milijonov dinarjev. Ministrski svet je vzel na znanje poročilo ministra za gozdove in rudnike, da je uprava Zenice d. d. sklenila pogodbo s tvrdko Krupp za zgraditev železne industrije v Zenici. — Na predlog kmetijskega ministra je bilo sklenjeno, da se dovoli prost izvoz otrobov, repinih rezancev, suhe detelje lucerne in graharice.

Ministrski svet je nadalje pooblastil poštnega ministra, da predloži finančnima odboroma narodnega predstavništva predlog pogodbe o razširitvi obstoječih in zgraditvi novih radijskih postaj. Kakor smo že poročali svoj čas, se bodo zgradile nove radijske postaje v Skoplju, Sarajevu, Splitu in Mariboru. Dosedanje radijske postaje v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani pa se bodo znatno razširile.

Posredovanje slovenskih ministrov in slovenskih JRZ poslancev

Belgrad, 2. aprila. m. Poslanci kluba JRZ dr. Klar, dr. Veble in Gajšek so danes zopet posredovali pri prometnem ministru dr. Spahi in načelniku gradbenega oddelka v generalni direkciji držav. železnic zaradi zgraditve železniške proge Črnomelj—Vrbovsko, ter radi zgraditve tovornega kolodvora v Dobovi. V finančnem ministrstvu so pa posredovali zaradi olajšav obmejnega prometa za dvojne lastnike ob avstrijski in madžarski meji v širšem, 15 km pasu. Na vseh mestih so poslanci dobili zadovoljiva zagotovila.

Na posredovanje poslanca dr. Vebleta (JRZ) je kmetijski minister odobril še iz starega proračuna izplačilo kredita v iznosu **6000 Din za pospeševanje konjereje v dravski banovini.**

Na posredovanje ministra brez portfelja dr. M. Kreka je trgovinski minister dr. Vrbanič odobril **obrtnemu društvu v Škofji Loki** podporo 3000 Din za prireditev obrtne razstave.

Po posredovanju obeh slovenskih ministrov je prosvetni minister Dobrivoje Stošević nakazal podporo za dovršitev šolskih poslopij v Sloveniji naslednjim šolskim občinam:

Odanci, okraj Dol. Lendava, 15.000 Din;
Gradišče, okraj Maribor, 15.000 Din;
Senovo, okraj Brežice, 15.000 Din;
Primskovo, okraj Kranj, 15.000 Din;
Gornja Rečica, okraj Laško, 15.000 Din;
Dob pri Domžalah, okraj Kamnik, 15.000 Din;
Topolščica, okraj Slovenjgradec, 15.000 Din;
Martinvrh, okraj Škofja Loka, 15.000 Din;
Železna gora, okraj Ljutomer, 15.000 Din;
Grosuplje, okraj Ljubljana okol., 15.000 Din.

Velikonočne počitnice

Belgrad, 2. aprila. m. Prosvetni minister je odredil, da bodo letošnje velikonočne počitnice na vseh državnih ljudskih šolah trajale 11 dni, in to od 9. do 19. aprila zaključno. Redni pouk se prične na vseh šolah 20. aprila.

Združena opozicija pričakuje dr. Mačkovega podpisa

Razgovori, ki so jih v Belgradu imeli predstavniki posameznih skupin združene opozicije, so končani. Razgovorov so se udeleževali Ljuba Davidović in Joca Jovanović, dr. Milan Gavrilović in Božo Vlajić, dr. Vilder, dr. Šutej, dr. Božo Marković in Milan Grol, skupino Ace Stanojevića pa je zastopal g. M. Trifunović. Iz Zagreba so se zastopniki vrnili k svojim šefom. Vsi trdijo, da so se vse tri srbske opozicijske skupine zedinile in da čakajo samo na to, kaj bo k temu sporazumu dejal dr. Maček in kakšno stališče bo zavzel. Nekateri tem razgovorom pripisujejo največjo važnost radi tega, ker se jih je udeleževal tudi v imenu Ace Stanojevića in njegovega krila radikalov g. M. Trifunović. O svoji politični pomembnosti za bodočnost pa je Aca Stanojević sam dal dopisniku »Pravde« najboljši odgovor v Nišu i Banji: »Jaz sem prišel sem,« je dejal, »da se odpočijem in si opomorem. Vidite, jaz sem že star človek, poleg tega sem pa še prehlajen.«

JNS z novimi funkcionarji

V palači predsednika JNS g. Nikolaja Uzunovića je imela JNS organizatorno konferenco, kjer je bil za podpredsednika akcijskega odbora baje kar določen senator Jova Banjanin, za pomočnika generalnega tajnika dr. Kramerja pa prota Dušan Ivančević in Mihajlo Živančević. Sklenili so, da bodo zelo živahno delovali, da bi se namreč JNS ljudstvu zopet prikupili in da bo akcijski odbor stalno zasedal in se trudil, da JNS poživi.

Znamenje časa

Pred nekaj dnevi so bile v Zagrebu volitve v bolniško podporno in zavarovalno društvo »Merkur«. Tednik »Nedjelja« pravi, da je bila volivna borba silno ostra, med marksističnimi in protimarksističnimi skupinami, seveda zmagali pa so protimarksisti z 3600 : 900.

»Važna stvar pri tem pa je,« pravi »Nedjelja«, »da so za listo »zelenih« marksistov glasovale večinoma nameščenke, ne nameščenci. To se je jasno videlo pri vhodu na volišče, ker so tu vsi volilci razodevali svoje prepričanje. Največ vpitja in manifestacij so vzdignile ravno nameščenke. Ni čuda. Razne marksistične organizacije vsako nedeljo prirejajo za svoje člane »žurfikse«, »čajanke s plesom« itd., po takih zabavah pa so »WC-prostori« posuti z odpadki, ki dokazujejo spolne orgije. Nameščenke temu v velikem številu podležejo, ko pa obračunajo s svojo poštenostjo in častjo, postanejo seveda marksistinje.« — Žalibog gre tudi pri nas marksistična in komunistična moralna praksa zlasti pri ženskah pred Jeorijo. Šele ko v praksi vse pade, se iz hrepenenja po upravičenju zagrize v moralno in gospodarsko teorijo — in ji služi kakor tlačan. Po osrednjih marksističnih, zlasti pa tajnih komunističnih organizacijah žeđjska tlačanijo in opravljajo vsa hlapčevska in ročna dela, ki jim jih moški milostno zaupajo, »iz idealizma« za plačilo »in natura«, za telesno slast. Tipkajo in pisarijo letake in okrožnice, prenašajo pošte in žrtvujejo najlepša leta tistim nališpanim kavalirjem, ki se šetajo med njimi in jim v besedi in slikah predavajo o svobodni ljubezni in jo jim tudi v praksi izkazujejo, dokler so lepe. Tako je taka ženska telesno navezana na svoje druščino, v upanju, da bo stanje, v katero je ona zašla in proti kateremu je v sedanji kolikor toliko še krščanski družbi še nekaj odpora, v obetanem družabnem redu čisto normalno in samoposebi razumljivo, da ona ni storila nič drugega kakor da je za nekaj let prehitela zgodovino. Ko pa njeno telo izgubi začetno mikavnost, jo moški, katerih teoretičnim načrtom je za krhko plačilo telesnosti kakor suženj služila, v znamenju svobodne ljubezni zavržejo. Tedaj ji ne ostane drugega kakor satansko sovraštvo do vsega dobrega in lepega in takrat je — komunist z dušo in telesom, v moralnem oziru, smrtno pa sovraži vsakega reveža, ki še ni padel do njenih nižin.«

Pri naraščanju komunizma igra tudi žensko telo vplivno vlogo, ne samo v Zagrebu, tudi v Ljubljani. Sicer pri vsakem pokretu — vsaj človeškem — sodelujejo tudi ženske, toda vse nekaj drugega je, ako je samo z duhom navezana na idejo, ali pa tudi s telesom na moško druščino, ki si je pridržala mesto nosilca ideje.

Čuvajte zemlju!

Večkrat smo že imeli priliko naše čitatelje opozoriti na zelo poživljeno kulturno in gospodarsko gibanje med muslimani. Zadnja številka glavnega muslimanskega glasila »Muslimanska svijest« (Muslimanska zavest) je objavila značilen uvodnik pod naslovom »Čuvajte zemlju«, ki vsebuje te le poučne misli: »Ne samo, da ne smemo svobodne zemlje postavljati svojevoljno pod agrarno reformo ali begluško likvidacijo, ampak moramo zemljo celo kupovati in v njo vlagati svoj denar, svoj zaslužek, svoje prihranke, ako hočemo kdaj biti svoji na svojem. Nacionalni razlogi in gospodarske potrebe naše bodočnosti zahtevajo, da imamo v naši banovini Hercog-Bosni čimveč lasme in svobodne zemlje.«

Kaj se je godilo v Zagrebu?

Zagreb, 2. aprila.

Danes je že sedmi dan, odkar Zagreb živi prav posebno nemirno življenje Od dneva, ko je bila izdana amnestija, so se amnestiranci začeli vračati na svoje domove. Voditelji HSS pa so uporabili to priliko, da jim prirede svečan sprejem. Iz tega pa ni nastalo samo to, da so dali duška svojemu veselju nad tem, da so kaznjenci zapustili zapore, pač pa se je ta prilika izrabila v velike manifestacije, ki so dobile značaj političnega dogodka prve vrste.

Množica, ki je štela kakih 2000 ljudi, je pričakala amnestirance na kolodvoru. Padali so klici emigrantom, ljudem, ki niso imeli nikdar nikake zveze s HSS. Že zaradi tega je prišlo do spopadov in tekla je kri. V tem času pa je umrl v kaznilnici v Sremski Mitrovici Stevan Javor, ki je bil svojčas obsojen zaradi dobave orožja na 20 let strogega zapora, a mu je bila sedaj po amnestiji kazen znižana za nekoliko let. V zaporu pa je umrl.

Kakor hitro se je ta vest raznesla med ljudstvo, so hoteli ta slučaj politično ožigosati. Izšle so osmrtnice s podpisom dr. Mačka, zatem pa letaki dr. Pernarja, v katerih se zahteva, da se za časa sprevoda zapro vse delavnice in prodajalnice. Hišni lastniki pa morajo razobesiti črne zastave ali narodne zastave s florom.

Istega dne pa je priredila Hrvatska delavna zveza tudi stavko delavcev in vsa ta ogromna množica se je znašla na Mirogoju pri manifestacijah. Sam sprevod je potekel v najlepšem redu in miru. Množica ljudstva se je nato razšla, ker je poslušala povelje predsednika HSS dr. Mačka, kateri je vse navzoče pozval, naj se razidejo. Samo okoli 2500 ljudi je krenilo po mestu in vzklikalo. Prišlo je do spopada v Bahačevi ulici. Policija je hotela s strnjenim kordonom preprečiti prehod manifestantom, ki so temu svojemu početju dali popolnoma političen značaj. Policija pa je bila maloštevilna in ni mogla obvladati ulice. Da ta skupina manifestantov pripravlja nekaj večjega, se je moglo razvideti še iz tega, ker je nosila s seboj kamenje, ki ga ni mogoče dobiti na asfaltirani cesti.

Sprevod je nato krenil po Preradovičevi, Gunduličevi in Frankopanski ulici pred univerzo in proti stanovanju dr Vladka Mačka. Skupina, ki se je nahajala v Frankopanovi ulici, je že prišla do stanovanja dr. Mačka in se je tu v miru razšla. Ona skupina pa, ki je šla po Varšavski in Gunduličevi ulici in prišla že v Masarykovo, pa se je srečala s policijo. Kakor hitro je policijo zagledala, je takoj začelo deževati kamenje nanjo. Policija je poskušala dobiti zasilna zatočišča, medtem pa so padali klici na vse strani. Po preteku četrt ure je zahtevala policija prehod. Prve žrtve so padle. Trije ranjenci so morali v bolnišnico. Policija je zasedla vse važne postojanke.

Odbita množica se je vrnila nazaj v Gunduličevo ulico in prišla do trgovine z orožjem Kočonda, kjer je razbila izložbo in vzela iz nje 12 lovskih pušk, 10 avtomatskih pištol in 15 revolverjev. K sreči manifestanti niso vzeli v tej trgovini tudi municije, ki bi jo pozneje v pouličnih borbah lahko uporabili.

Ista skupina je okoli 6 popoldne navalila na Korzo in izropala trgovino Bogdanovića. Odnesla je vse razstavljeno blago, tako steklenice likerjev, vino in jedila. V bližini se je nahajala policija, na katero je letelo z vseh strani kamenje, kajti ni bila zavarovana, pa tudi ni mogla in smela nastopiti brezobzirno in tako obnoviti red in mir. Med manifestanti je bilo namreč tudi mnogo drugih ljudi, žena in otrok, ki so slučajno zašli v to množico, in je policija smatrala, da je treba največje obzirnosti, da ne bi padale nedolžne žrtve.

Od 5 do 9 se je na raznih straneh mesta razvijala pravcata borba in slišalo se je pokanje pušk in revolverjev iz raznih smeri. Demonstranti so v tem času že sedmič navalili na kavarno Korzo, razbili stekla in jo razdejali tudi znotraj. Ko so vsi ostali ljudje, ki so bili slučajno navzoči, odšli na svoje domove, so demonstranti ostali osamljeni in so morali tudi oditi.

Škoda, ki je nastala pri tem početju demonstrantov, je ogromna. Samo nekoliko trgovcev trpi škode okoli pol milijona dinarjev, trgovina z orožjem Kočonda, katere lastnik je tudi ranjen, ima škode okoli 200.000 Din, kavarna Korzo pa tudi do 200.000 Din. Trgovec Bogdanović ima škode do 50.000 Din.

Brez dvoma je, da ti demonstranti ne pripadajo pristašem HSS, kajti predsednik te stranke je svoje ljudi pozval, naj se razidejo. Že samo ropanje po trgovinah dokazuje, da tu ne gre za kake politične manifestacije, ampak da je šlo samo za grabež. Da bi šlo tu samo za politične manifestacije, temu se upira že samo dejstvo, da ni mogoče misliti, da bi dr. Maček izgubil oblast nad svojimi množicami.

Pri teh zagrebških dogodkih je bilo ranjenih, kakor se uradno poroča, okoli 30 ljudi. Tu so všteti samo oni, ki so iskali pomoči v bolnišnicah. Gotovo pa je, da je ranjencev precej več. Po teh dogodkih je umrl zopet nek demonstrant. Mladina HSS je položila danes popoldne, ko se je vršil pogreb, venec na grob. Mesto je ostalo popolnoma mirno, kakor da želi, da preide čimprej čez te dogodke.

Prišlo pa je zopet do reakcije. Neki posamezniki so razbili izložbo trgovca Griziniča, ki velja za prvaka HSS. Ti posamezniki so zopet poskušali demolirati nekatere trgovine. Pri tem pa je policija zaprla štiri najhujše ra grajače, o katerih sumi, da so pravi povzročitelji ponovnih nemirov. Doslej pa jim niso mogli še ničesar dokazati.

Vse mesto se je zopet umirilo. Vsi so uvideli, da pot nasilja ne vodi k cilju — tako menijo eni kakor drugi. Izgleda, da bo samo pametno postopanje privedlo do sporazuma in do miru, ki je že toliko potreben.

SREČKE

državne razredne loterije

A. REIN I DRUG ZAGREB Gajeva 8 - Ilica 15

Devetkrat največja premija po 1,000.000·- dinarjev na srečko kupljeno pri nas.

Minister dr. M. Krek v Starem trgu pri Ložu

V nedeljo, dne 5. aprila zjutraj ob 7 bo shod JRZ v Starem trgu pri Ložu. Govoril bo minister dr. Miha Krek.

Konferenca za ureditev obmejnega prometa v Mariboru

Maribor, 2. aprila.

Danes dopoldne ob 10 se je začela konferenca za ureditev obmejnega prometa in obmejnega kolodvora v Mariboru. Konferenca zaseda na mestnem magistratu ter je bila otvoritev v mestni posvetovalnici. Poleg obeh delegacij so se zbrali k otvoritvi mestni podžupan Franjo Žebot, okrajni glavar dr. Pero Popovič, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, mestni svetnik Bogdan Pogačnik, ravnatelj Tujsko-prometne zveze Loos, odbornik Tujsko-prometne zveze Andrej Oset in drugi predstavniki javnosti. V imenu mestne občine je pozdravil konferenco podžupan Franjo Žebot s sledečim nagovorom:

Gospodje! V imenu mestne občine mariborske mi je osobita čast, da morem gospode, ki so dospeli kot delegati naših jugoslovanskih in sosednjih avstrijskih državnih oblasti in ustanov najiskreneje pozdraviti. V imenu mesta Maribora iskreno želim vsem članom konference, da bi vam bili dnevi, ki jih boste ob tej važni priliki preživeli v našem jugoslovanskem Mariboru, dnevi veselja. Mesto Maribor vas, visokospoštovani gospodje, pozdravlja kot svoje mile goste ter vam v imenu vsega prebivalstva in osobito v imenu naših gospodarstvenikov kličem »dobrodošli«. Konferenci, ki naj uredi naše medsebojne prometne in s tem zvezane gospodarske in tujsko-prometne odnošaje med obema državama, želim v imenu občinske uprave mesta Maribora obilo uspeha in božjega blagoslova. Ko smo se sestali k tej važni konferenci na tleh naše kraljevine Jugoslavije, pa mi dovolite, da se spomnimo našega mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. ter Nj. Vis. princa Pavla ter obema kličemo: Bog živi kralja Petra II., Bog ohrani princa Pavla, Bog čuvaj naš kraljevski dom! Dovolite gospodje, da proglašam konferenco za otvorjeno.

V imenu jugoslovanskih delegatov je se g. podžupanu zahvalil vodja našega zastopstva višji svetnik in šef pravnega odseka železn. ministrstva dr. Leo Vučina ter je pozdravil avstrijske delegate. Za avstrijsko delegacijo je izrekel pozdrave in zahvalo mestni občini za gostoljubje vodja avstrijske delegacije, centralni inspektor dr. Rudolf Scheidl, ki je nato prevzel predsedstvo konference.

Naša delegacija je sestavljena sledeče: železniško ministrstvo predstavlja šef pravnega odseka višji svetnik dr. Leo Vučina; generalno direkcijo v. sv. Robert Laval, v. sekr. ing. Evgen Lazarevič, v. kont. Blaž Pretnar, poverjenik Matija Sirotič, v. kont. Vinko Sajovic in v. sv. Ivan Müller-Petrič; železniško direkvijo v Ljubljani: sv. Stanko Stergar, v. kont. Milan Deisinger, v. sv. dr. Ljudevit Ladiha, sv. ing. Ciril Petržela, kont. Franc Uršič, insp. Franc Rozman, nač. ing. Franc Finc, ref. Josip Furlan in sv. Leon Dekleva; poljedelsko ministrstvo insp. Milan Tupajič; ministrstvo pošte vs. Pavle Babič; ministrstvo notranjih del: dr. Ivo Mogorovič, ban. svet. dr. Lovro Bogataj, obmejna komisarja Stevan Krajnovič iz Maribora in Milan Vohinc z Jesenic; finančno ministrstvo: v. sekr. Predrag Pešič in upravnik mariborske carinarnice Živko Mihajlovič.

Avstrijsko delegacijo sestavljajo: vodja: centralni inspektor drž. žel. dr. Rudolf Scheidl, zastopniki železniških ustanov: dr. Hugo Rainer, ing. Artur Raiman, dr. Gustav Kunewalder, ing. dr. Richter, ing. Karl Kleinbauer, ing. Karl Kleinbert, v. insp. Fridrich Tax, Josef Markes, Erich Hell, Trtur Tellmann, Engelbert Franke, Ludwig Fränzl in ing. Paul Katscher; finančno ministrstvo Josef Krainer in dr. Heinrich Sedlak; notranje ministrstvo graški policijski direktor grof dr. Herbert Ferarris, ki je obene mzastopnik vladnega predsedstva, in polic. sv. dr. Karl Hanss; poštno ministrstvo: v. kont. Josef Müller, ing. Alojz Faustl in Adolf Seder; kmet. ministrstvo dr. Adolf Kalusch.

Delo je razdeljeno danes dopoldne na šest odsekov, ki bodo ločeno delali in sicer se bodo obravnavala v prvem vprašanja obmejnega osebnega, policijskega in carinskega prometa, v drugem komerrcijalna vprašanja, v tretjem tehnična vozovna služba, v četrtem vlakovna prometna služba, v petem gradbena vprašanja in v šestem poštni promet. Vsa vprašanja se bodo potem še obravnavala v plenumu. Zaključek konference bo v soboto, podpis medsebojne konvencije pa se bo izvršil začetkom maja na Dunaju.

Občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov

Te dni se je vršil 37. redni letni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, ki ga je vodil predsednik g. Ivan **Frelih.**

Društvo je imelo v preteklem letu 18 odborovih sej, na katerih so se obravnavale občinske, davčne in druge zadeve. Posebno pažnjo je posvečalo društvo novemu občinskemu in banovinskemu proračunu. Na žalost društvo ni moglo doseči nobenih uspehov in mora tajnik konstatirati, da so se mestne davščine kot gostaščina, vodarina in kanalska pristojbina, zvišale pri starih hišah za 2½, pri novih hišah pa celo za 4%. Občinske doklade na direktne davke so se zvišale od 45 na 60%. Tajnik poudarja težaven položaj, v katerega so zašli hišni posestniki radi ogromnega padca najemnin in silnega povišanja davčnih bremen in drugih javnih dajatev. Naglaša, da so najemnine od leta 1930 padle povprečno za 50 do 60%, medtem ko so se javne dajatve neprimerno povišale.

Predsednik Ivan Frelih poda še nekatera pojasnila v zadevi obremenitve hišnih posestnikov.

Dr. Regali navaja slučaje, kako davčna uprava ocenjuje stanovanja in lokale. Tako je bila n. pr. neka gostilna na Starem trgu prvotno ocenjena na 24.000 Din letno, potem na 21.000 Din, nazadnje pa jo je moral hišni gospodar oddati za 8000 Din. Takih slučajev je vse polno in je potrebno, da se v tem oziru nekaj stori, da se stanovanja in lokali ne bodo tako pretirano ocenjevali. Pojasnjuje nadalje postopanje pri davčnih odborih in zahteva, da dobijo v teh odborih tudi hišni posestniki svoje zastopnike. Mimogrede omenja gospodarstvo prejšnjega občinskega sveta ljubljanskega ter zahteva, da se izvrši točna revizija in da se eventuelni krivci pokličejo na odgovor. Zavzema se za samouprave, ker ostane denar, ki se izda za te korporacije, doma.

Nadalje se peča z razmerami, ki so nastale radi priključitve okoliških občin k Ljubljani. Pravi, da bo moral bremena, ki so nastala radi te priključitve, v glavnem nositi centrum Ljubljane. Ljubljanski vodovod je že davno plačan in bi se smel zahtevati prav za prav samo ekvivalent za porabo vode. Prav tako je že davno plačana ljubljanska kanalizacija. V priključenih občinah se bodo izvrševale nadaljnje vodovodne in kanalske naprave, ki jih bo morala plačevati celokupna ljubljanska občina. Omenja, da so se na Viču izvršile defravdacije, ki jih bo morala kriti ljubljanska mestna občina. Bivša občina Zgornja Šiška je bila čez mero zadolžena in bo morala za kritje teh dolgov prav tako skrbeti ljubljanska mestna občina. Radi teh in podobnih slučajev se je tudi moral **letošnji občinski proračun tako povišati in je bilo za pokritje povišanih izdatkov treba iskati novih dohodkov in temu primerno zvišati občinske doklade.**

K 4. in 5. točki dnevnega reda, to je volitev odbornikov in pregledovalcev računov, predlaga g. Kuštrin sledečo listo: Bukovic, Frelih, Hrovatin, Jelenič, Klarman, Malis, Olup, dr. Požar, dr. Regali, Sušnik, Tribuč in Žemlja. Za pregledovalce računov pa gg. Bajca, Remsa in Kuštrina.

Ker je bil stavljen v zadevi volitve odbora spreminjevalni predlog, ki se ni mogel sprejeti, ker morajo priti v odbor tudi odborniki iz priključenih občin, predlagana sprememba se je pa tikala sredine mesta, je predsednik Frelih zaključil redni občni zbor z objavo, da se bo sklical izredni občni zbor, na katerem se bo rešila ta zadeva.

Občinske volitve v Ribnici

»Združena občina Ribnica s 4600 prebivalci in 1300 volivci si bo v nedeljo, dne 5. aprila volila svoj novi občinski zastop. Večina volivcev je zahtevala to združitev obeh bivših, partizansko sflikanih občin, za kar se je na nedeljskem shodu našemu notranjemu ministru dr. Korošcu navdušeno zahvalila. V nedeljo naj se ta zahvala pokaže v dejanju. Spomnimo se samo na nekaj točk, da se ne pozabijo:

1. Kdor noče, da se povrnejo ogabni časi JNS režima, da ne zapoje več Marušič-Kramer-Pucljev bič v naši lepi banovini, naj voli listo JRZ.

2. Kdor noče, da bi se naši najboljši možje in fantje vlačili po ječah, kakor so se pod onim režimom, naj voli listo JRZ.

3. Kdor noče, da delijo »pravico« kaki Platzerji, ki so s krivičnimi kaznimi na brezvestne denuncijacije izvlekli na tisoče dinarjev iz žepov poštenih državljanov, naj voli listo JRZ.

4. Kdor noče, da bi krošnjarji tako klečeplazili za potne liste pred različnimi Amani in plačevali neupravičene takse, ki so se stekale tudi v privatne žepe, naj voli listo JRZ.

5. Kdor noče, da bi še kdaj poslovala »sreska ekspozitura« v kaki ribniški prodajalni, kakor je svojčas, naj voli listo JRZ.

6. Kdor noče, da se še kdaj povrnejo take »volitve«, kakršne so bile pod propadlim režimom, ko se je v Ribnici odprl res ves pekel, naj voli čisto JRZ.

7. Kdor noče biti hlapec, državljan druge vrste, ampak hoče ohraniti svoje prepričanje in svobodo, naj voli listo JRZ.

Delavci! Znano izjavo g. **Rudeža** je izsilil **Arko-Logar.** G. graščak Rudež sam dobro ve, da kandidira na listi JNS samo za figuro, izvoljen pa nikdar biti ne more. Saj § 28. zakona o občinah jasno določa: »Ne more biti odbornik tisti, ki je s predsednikom ali člani uprave v krvnem sorodstvu do vštetega četrtega kolena.« G. Rudež pa je polbrat g. graščaka Koslerja, ki je na listi JNS kandidat za upravo na 3. mestu. Zato je g. Rudež izključen od vsake možne izvolitve. Ako g. Rudež v svoji izjavi »želi in pričakuje«, da volite listo JNS, kjer on kandidira, vedite, da on ni in ne more biti resen kandidat in da mu do izvolitve sploh pomagati ne morete. Zato, delavci, glasujte svobodno za listo JRZ, na kateri ste številno zastopani tudi v sami upravi, da morete zastopati svoje interese!

Železniški uslužbenci in delavci! Vaš vrhovni šef in minister dr. Spaho je odličen sestavnik stranke JRZ, zato volite vladno listo JRZ! Danes vam za svoje svobodno prepričanje ne bo treba iti s proge ali kam v Makedonijo, ako svobodno izrazite svojo voljo. Vemo pa, da velja zvestoba za zvestobo!

To je, za kar gre pri teh volitvah. Za svobodo gre, za zakonitost, za demokracijo, za poštenost, za enakopravnost, ki jo hoče uveljaviti dananja vlada. Batinaški časi so minili! To voljo hočemo v nedeljo izraziti tudi mi! Zato vsi za vladno listo JRZ, katere nosilec je gosp. **Onič Davorin.**

ODGOVOR

Na pamflet, ki so ga o meni in pod mojim imenom razširili in razmetali po Ribnici surovi in nekulturni noční ptiči iz polovskega gnezda, odgovarjam s kratkim »fuj«. Zlasti kmečki volivci, ki jih pamflet imenuje »osle kmečke«, naj za danes odgovorijo »fuj«! Na tak način politične borbe pa v nedeljo vsi volivci odgovorite s tem, da volite listo JRZ. Polovska surovost mora izginiti z naše politične pozornice!

Onič Davorin,
nosilec liste JRZ.

Pri odebelelosti

stalna vporaba naravne

Franz-Josefove

grenke vode uspešno draži delovanje črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35

Danijel Omerzu:

Vojna v Galiciji

Dne 3. novembra so Rusi nenadoma z deset ur trajajočim topovskim ognjem, severno od trdnjave Przemysl pri mestu Jaroslavu ob Sinu, prešli v napad in so v hudih borbah prebili avstrijsko fronto. To je bila izvrstna strateška poteza ruskega generalnega štaba, ki je hotel z veliko naglico pritisniti avstrijsko armado k trdnjavskemu obzidju Przemysla. Če bi se bila Rusom ta poteza posrečila, bi z enim mahom zajeli velik del avstrijskih armad in potem bi bil Przemysl naglo padel. Uvidevši grozečo nevarnost in usoden položaj svojih armad, so se Avstrijci nemudoma in pospešeno začeli umikati proti Krakovu na črto Dunajec. Kar 36 ur so brzeli topovi in vozovi skozi mesto Przemysl. Na tisoče ranjencev glavne avstrijske armade, ki niso mogli več nazaj, je ostalo v območju trdnjave. Trdnjava sama je pa imela skoraj izčrpana skladišča z živili, s katerimi je v zadnjih treh tednih pomagala glavni avstrijski armadi. Izpopolniti jih ni več mogla, ker so vlaki le počasi dovažali tiste dni prehrano in materijal radi razdejanih železnic in cest. Ta nedostatek je pozneje za trdnjavo postal usoden. S tem drugim, splošnim umikom avstrijske vojske izpred Przemysla, je bila trdnjava v drugo, tokrat pa dokončno, prepuščena svoji usodi. Dne 4. novembra je odšel iz Przemysla zadnji vlak in dne 6. novembra je dospela v Przemysl zadnja pošta, do 8. novembra so pa Rusi trdnjavo že zopet popolnoma obkolili ter jo zaprli s tem, da so se pred utrdbami utaborili. Kretanje ruskih čet je dokazovalo, da se pripravljajo tokrat na dolgotrajno obleganje, kar so pokazali že tudi prihodnji tedni. Velik del XI. ruske armade, ki je pri prvem obleganju skoraj v celoti stala pred Przemyslom, je tokrat sledil avstrijski vojski proti zapadu z ostalimi ruskimi armadami

DRUGO OBLEGANJE PRZEMYSLA.

Od 8. novembra 1914 do 22. marca 1915.

Že od nekdaj je bilo mesto Przemysl v Galiciji velikega strategičnega pomena, saj je kot nekaka vrata, skozi katera mora vsakdo, ki prihaja bodisi z vzhodne ali zapadne Galicije. Zgodovina tega mesta je zelo bogata in pravi, da je tam, kjer je stala leta 1914 utrdba »pri treh križih«, že v devetem stoletju stal lesep, utrjen grad. Na istem mestu so pa leta 1880 že iz kamenja sezidali nov grad ter utrdili mesto z visokim obzidjem, obkopi, jarki in nasipi. V notranjost mesta je bilo moči priti skozi troje vrat in sicer skozi lvovska, jaroslavska in pa grajska vrata. To lepo ležeče in strategično tako važno mesto so skozi mnoga stoletja oblegale mnogokrat armade različnih narodov. Tako so poskušali zavzeti mesto že Svedi, Ogri, Tatari, Valahi, Rusi, Romuni in Kozaki. Zlasti bojeviti Tatari so že ob času vladanja kralja Kazimira Velikega, v letih 1333—1370, oblegali in napadali večkrat to mesto. Posebno hudi napadi so bili v letih 1340, 1450, 1475, 1560 in se ponavljali tja do XVII. stoletja. Leta 1772, ko so si trije evropski vladarji razdelili takratno Poljsko, je pripadlo mesto Przemysl avstrijski cesarici Mariji Tereziji. Leta 1776 so vse mestno obzidje večinoma podrli ter jarke izpolnili in izravnali. Mesto je moralo pretrpeti tudi več obleganj, katerih zgodovinsko najvažnejše je ono iz leta 1914—1915 v svetovni vojni. Tu je bil Przemysl najvažnejša obrambna točka proti ogromni ruski bojni sili. Njeno napredovanje se je res ustavilo z usodnimi posledicami za rusko vojsko pred silnimi utrdbami Przemysla. Da ni bilo trdnjave Przemysl, bi ruske armade brez dvoma odločujoče in zmagovito prodirale proti zapadu in jugu, kar bi bilo morda pospešilo konec vojne vsaj med Avstrijo in Rusijo in mogoče tudi s samo Nemčijo. Trdnjava Przemysl je imela nad 30 velikih in moderno zgrajenih ter z vsem mogočim orožjem, lahkimi in težkimi topovi opremljenih utrdb, katere je Avstro-Ogrska začela graditi leta 1873, ter jih je dogradila in izpopolnjevala do leta 1914. Med posameznimi utrdbami so vodile izvrstne ceste, pota in poljske železnice. Bila sta dva utrjena pasova, notranji in zunanji, ki sta merila v obsegu nad 84 kilometrov. Przemysl ima namreč izvrstno in zelo ugodno okolico z majhnim gričevjem. Na vrhovih so bile mogočne utrdbe, čuvarice nad vsemi cestami in železnicami, ki se stekajo v mesto. Posebno velike in močne utrdbe so bile na vzhodni strani mesta, imenovane »Hurko« in »Siedliska«, med katerimi tečeta železnica in cesta proti Lvovu. Na severu so utrdbe Matkovice in Urgszalyce zapirale cesto in železnico proti Jaroslavu in Krakovu; proti jugozapadu pa utrdbe VII in VIII ob reki Sana, Krasicyn in Ujkovice, ter proti jugu Kniažice in Malhovice. Nad samim mestom Przemysiom pa se je dvigala, na tako zvanem Tatarskem griču, velika utrdba št. XVI, z mnogimi municiskimi skladišči. Notranji utrjeni pas je imel proti vzhodu utrdbe Przekopane, Krovniki; proti severu Zuravico; proti jugu Pikolice in na zapadu Kunkovice-Wielki. Utrdbe, ležeče na zapadni in vzhodnoseverni strani mesta, so pa imele tudi prav dobro oporo z reko Sano, ki teče v številnih vijugah ob vznožju teh utrdb, od zapada proti vzhodu, skozi mesto do selišča Hurko. Tu se v zelo ostrem ovinku obrne naravnost proti severu in je na svoji poti kot nekakšna naravna predstraža utrdb št. XII in XIII ugodna strategična obramba mesta. Ob ovinku pri vasi Hurko je stala velika utrdba št. XIV, takozvani »Hurkowerk«; južno od te so se vrstile enako mogočne utrdbe št. II, III in XV z znamenito utrjeno pozicijo »Siedliska«. Dalje južno so bile utrdbe »Popovice«, ki so bile vse za glavno obrambo mesta proti vzhodu.

V takšnih krajevno-strategičnih okoliščinah se je pričelo drugo obleganje trdnjave Przemysl, dne 8. novembra 1914. leta. Posadka je štela v tem času okoli 100.000 mož, ki so pripadali trdnjavski artiljeriji, pehoti, saperjem, voznemu parku, bolničarjem, konjenici in raznim drugim vojaškim edinicam. Bili so skoraj vsi narodi avstrijske monarhije, večinoma pa Poljaki, Čehi, Romuni in posebno še Madjari, medtem ko je bilo število Jugoslovanov mnogo manjše, Slovencev pa prav neznatno. Gornjemu številu je še prišteti okrog 30 tisoč bolnih, ranjenih in nerazpredeljenih vojakov. Veliko število teh je pripadalo glavni avstrijski armadi ki jih je na svojem umiku pustila v trdnjavi, ker jih ni bilo več mogoče spraviti pravočasno nazaj v zaledje države. Tudi civilnega prebivalstva je ostalo v mestu nad polovico, to je okoli 28.000 duš vsega prebivalstva, katerega je mesto imelo po ljudskem štetju leta 1910. 57.000. Bili so Poljaki, Malorusi, večinoma pa Židje. Vsega skupaj s posadko vred, je moralo trdnjavsko poveljstvo skrbeti za prehrano ves čas obleganja, za okoli 160.000 duš. Glede na prehrano je bila trdnjava zelo slabo založena, to pa zato, ker je trdnjava zadnje tri tedne zalagala iz svojih skladišč glavno avstrijsko vojsko v bojih pred Przemyslom, a kasneje ni več mogla spopolniti svojih rezerv. Poveljnik mesta in trdnjave je bil general Kusmanek, ki je branil Przemysl že pri prvem obleganju.

(Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Petek, 3. aprila: Marija 7 žalosti. Rihard, škof.

Novi grobovi

† **V Škofji Loki je umrl gospod Avgust Sušnik,** brat g. kanonika Iv. Sušnika. Pokojni, ki je bil v 78 letu, je spadal med najstarejše pa tudi najuglednejše Ločane, saj je bil svoj čas celo mestni regent in mnogoletni občinski odbornik ter se je udejstvoval v vodstvu bivše stranke SLS. Pred letom mu je umrla soproga s katero sta živela v srečnem zakonu 40 let. Njegov sin ing. A. Sušnik je obratovodja tovarne »Saturnus«, njegova zeta pa banovinski kmetijski referent ing. P. Simonič ter prof. F. Planina. Škofja Loka je izgubila z njim požrtvovalnega javnega delavca, ki je do zadnjega z nasveti pomagal v naših vrstah. Spoštovani družini naše sožalje!

† **V Kamniku** je včeraj zjutraj umrla gospa **Marija Lap roj. Gerčar,** vdova po znanem vrtnarju Ant. Lapu in mati ravnatelja mestnih nasadov v Ljubljani g. Lapa. Pogreb bo v soboto ob 3 popoldne. — Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Mašniško posvečenje** je prejel v Innsbrucku na tiho nedeljo naš ameriški rojak g. Jože Šuštaršič iz Clevelanda. Pel bo novo mašo na Veliko nedeljo v Vavti vasi na Dolenjskem, domačem kraju svojega očeta. Iskreno čestitamo!

= **Na tehniški fakulteti univerze v Zagrebu** je bil diplomiran za strojnega inženjerja g. Hinko Golias iz Ljubljani. Čestitamo!

= **Iz vojaške službe.** Odrejeni so na službo v generalni štab kosovske divizijske oblasti peh. kop. I. razr. za generalštabne posle Milan Nenčič, doslej na službi v generalnem štabu dravske divizijske oblasti; na službo na generalni štab dunavske div. oblasti topn. kap. I. razr. za generalštabne posle Radovan Sokol, doslej pripravnik za generalštabno stroko.

= **Upokojen** je topniški narednik 11. samostojnega topniškega divizijona Anton Hrabar.

= **Izpit so napravili:** za akt. peh. podporočnika narednik Janez Mahkovic; za akt. nižjega voj. pisarja IV. razr. peh. narednik II. razr. Ivan Sodič in narednika III. razr. Ivan Prostran in Peter Glavaš ter konjiški narednik III. razr. Juro Smolčič.

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Danes poslednjič ob 16, 19·15 in 21·15 uri
Tako se je končala ljubezen
Paula Wessely in Willy Forst

— **Ljubljanska univerza nadalje zaprta.** Včeraj dopoldne bi se morala pričeti zopet predavanja na univerzi. Toda zaradi grozečih nemirov je ostala univerza prav tako zaprta, kakor prejšnje dni. Zbrale so se na trgu pred univerzo razne gruče dijakov, ki jih je potem razgnala policija. Čimdalje bolj postaja očito, da ima ta izsiljena stavka akademikov izključno le strankarsko-političen značaj, zakaj prav sramotno je bilo čuti izjave posameznih »nacionalističnih« in komunističnih dijakov: »Tako dolgo bomo stavkali, dokler bodo klerikalci na vladi!« Stavkujoči skušajo na vsak način preprečiti predavanja vsaj do Velike noči. Kakšno ogromno škodo delajo s tem ugledu ljubljanske univerze, pa stavkujoči seveda ne pomislijo.

— **Ljubljanska radio-oddajna postaja** bo oddajala zvečer ob 9 poleg nekaterih novejših sloven. postnih skladb tudi skladbe starih skladateljev, ki se pri nas redko ali sploh ne slišijo (Gallus, Palestrina, Orlando di Lasso, Martini). Skladbe bo izvajal dijaški pevski zbor iz Št. Vida nad Ljubljano.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani** opozarja vse interesente na razpis centralne kurjave, vodovodne instalacije in steklarskih del pri zgradbi uradnega poslopja v Kranju. Ponudbe se morajo vložiti do 25. aprila 1936 do 10. ure dopoldne.

— **Karlovškova knjiga: »Slovenski ornament«,** je vzbudila mnogo zanimanja i v inozemstvu. Iz muzeja v Nottinghamu prihaja to poročilo. Tam se zanimajo tudi za našo folkloro, zlasti za belokranjske pisanice, ki so izvršene v težki batik tehniki. Prosili so za podroben popis tehnike in originale, ki jih odpošljejo te dni. Kakor se vidi, postaja inozemstvo vedno bolj pozorno za našo folkloro in literaturo, kar pri nas ne najde vedno dovolj pozornosti in nas mora šele inozemstvo opozoriti na važnost naših narodnih umetniških izdelkov.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.**

— **Mesta za diplomatsko-konzularne pripravnike.** Ministrstvo zunanjih zadev je razpisalo natečaj za 8 diplomatsko-konzularnih pripravnikov. Kandidati morajo položiti sprejemni izpit v Belgradu.

— **15 inženjerjev za gradbeno ministrstvo.** Gradbeno ministrstvo je razpisalo natečaj za 15 dipl. inženjerjev, od tega 12 gradbene in 3 hidrotehniške stroke. Prijave se sprejemajo do 15. t. m. Kandidati bodo postavljeni z nagrado 2000 Din mesečno v breme odobrenih kreditov za izvedbo velikih javnih del.

— **Starokatoličani v Zagrebu.** Starokatoliška cerkev sv. Križa v Zagrebu je imela pred kratkim svoj letni občni zbor. Ob tej priliki so govorili zlasti laiki, člani župnega sveta, in je tajnik prof. Fran Filipovič med drugim povedal tudi to, da imajo 1500 družin, katere štejejo okoli 5500 članov. V te številke se je vredno malo bolj zamisliti, ker nam povedo, da teh 1500 vzornih družin nimajo — povprečno vzeto — nobena več kot dva otroka odnosno niti toliko ne! Ali je tudi to ena bistvenih razlik med katoliško in starokatoliško cerkvijo, čeprav tega noben govornik ni omenil, kljub temu, da so vsi vedeli toliko povedati o teh razlikah?! Nam se zdi to važnejše vprašanje kakor pa, kdo upravlja cerkveno imovino itd., kar so govorniki (tudi škof Kalodjera), poleg demokratizma omenjali. Zagrebško starokatoliško cerkev vodi župnik prof. Haberstock, ki je dobil od občnega zbora pismeno zahvalo. Zagrebški starokatoličani bi si radi sezidali tudi svojo župno cerkev, a dozdaj je niso mogli, ker pravijo, da jim mesto ne da prostora.

— **V Službenem listu** kr. banske uprave dravske banovine od 1. t. m. je objavljen »Pravilnik glede banovinskega proračuna dravske banovine za leto 1936-37«. Dalje »Pravilnik glede proračuna izrednih izdatkov in dohodkov »Bednostnega sklada« dravske banovine za leto 1936-37« in »Popravek v razglasu o proračunu mestne občine ljubljanske za leto 1936-37«.

— **Za birmo in kanonično vizitacijo priporoča Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom: Foerster A.,** 3 Ecce sacerdos magnus, 2 za mešani zbor; 1 za moški zbor; 8 Din; **Grum A.,** Priložnostne pesmi za mešani zbor) 20 Din; (v zbirki se nahaja tudi Riharjeva pesem »Ob škofovem obiskovanju«, Blagor nam, ki v sveti čredi itd.); **Grum A.,** Tri podoknice za mešani zbor; 6 Din; **Lavtižar J.,** 3 Ecce sacerdos magnus za eno-, dvo- ali štiriglasni mešani zbor; 4 Din.

— **Splošna maloželezniška družba v Ljubljani** razpisuje dobavo uniform, delovnih oblek in čepic. Razpisni pogoji se dobe v pisarni družbe v Zgornji Šiški. Ponudbe se sprejemajo do 8. t. m. opoldne.

— **Za veliko noč dva avtoizleta!** Benetke—Padova Din 340. Sušak—Crikvenica 175 Din. Prijave izletna pisarna Okorn, Ljubljana hotel »Slon«.

— **Z avtom na Koroško** (Gospa Sveta, Celovec, Beljak itd.) za 2 dni se odpeljemo (čez Jesenice) velikonočni ponedeljek zjutraj. Podrobna pojasnila zastonj. Prijave do 7. aprila sprejema: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

— **Občni zbor »Društva posestnikov novih hiš« v Ljubljani** bo po § 12 društvenih pravil, v nedeljo dne 19. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v beli dvorani hotela Union. Glede samostojnih predlogov velja § 13 društvenih pravil. Vljudno vabimo prav vse člane našega društva da se občnega zbora udeleže

— **Dva ponesrečenca z deželo.** Včeraj je reševalni avto prevzel na kolodvoru dva ponesrečenca. Na parni žagi Borisa Samse v Litiji je bil zaposlen 28 letni Ivan Vegant od Št Jurija pri Litiji. Včeraj mu je med delom priletel od cirkularke težek kos lesa v prsa ter ga težko ranil. — V Trbovljah je na cesti padla Terezija Prelogar, žena rudniškega vrtalnega mojstra, tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo v kolku. Oba ponesrečenca se zdravita v splošni bolnišnici v Ljubljani.

Ljubljana

⊙ **Slovesnosti blagoslovitve temeljnega kamna cerkve sv. Terezike na Kodeljevem** v nedeljo ob 3 popoldne bosta osebno prisostvovala tudi **g. ban dr. Marko Natlačen in g. mestni župan dr. Juro Adlešič.**

⊙ **Velikonočna pasijonska igra** »V času obiskanja« se vprizori prvič v letošnji sezoni v nedeljo, 5. aprila zvečer ob 20. Naslednje vprizoritve bodo: veliko sredo in veliki četrtek zvečer, ter veliki petek, velikonočno nedeljo in velikonočni ponedeljek popoldne ob 15. Za vse te predstave so določene cene od 20 Din navzdol.

⊙ **Kakšno je bilo vreme prve tri mesece.** Januar, najhujši zimski mesec, je bil letos nekaj izrednega, kar morda nihče ne pomni. Bil je brez snega, toda deževen. Toplomer ves mesec ni padel pod ničlo. 12. januarja sta bili dve cvetoči vrtnici odrezani na poročevalčevem vrtu, ker jeseni popki še niso toliko dozoreli, da bi se odprli in so šele januarja dozoreli. 26. januarja je bilo celo 11° nad ničlo. — Meseca februarja je bilo nekaj bolj mrzlo kakor januarja. Dne 1. februarja je bil pravi pomladni dan. Čebele so se močno prašile in donašale obnožino. Potem je nastopilo nekaj mrzlejših dni. Dne 11. februarja je bilo 12° in 13. 11° pod ničlo, torej najhujši mraz v tej zimi. Toda 17. februarja so peli že *ščinkavci* in *kosi*. Dne 21. februarja pa je bilo celo 12° nad ničlo. Po malem je naletaval sneg 10. in 15. februarja. Splošno pa je bil februar deževen. Dne 23. so morali odpreti jez na »špici«, tako je narastla Ljubljanica. Dne 20., popoldne ob 5 je bila nevihta s točo. — Mesec marec je bil dokaj ugoden. Slana je bila 17., 21. in 22. marca. 28. je cvetela češnja na gradu. Navadno cvete češnja med 12. in 16. aprilom. — Lani je bilo zadnjega marca 6° pod ničlo, 1. aprila 4° in 3. aprila 3° pod ničlo. 4. aprila proti jutru je začelo snežiti in je potem vse dopoldne močno snežilo. Telefonske in električne žice so bile potrgane. Po časopisnih vesteh je napravil sneg na žicah 20.000 Din škode. Dne 5. aprila so orali sneg. Med 15. in 19. aprilom je šele cvetela češnja, letos pa že sedaj. Sploh je vsa rast letos skoraj za tri tedne bolj zgodnja kakor druga leta.

Eleganten površnik 650 Din
Fran Lukič, Stritarjeva ulica

⊙ **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** priredi VIII. znanstveni sestanek poslovnega leta 1936-37 v petek, dne 3. aprila ob 18, v predavalnici internega oddelka Obče državne bolnišnice v Ljubljani, s sledečim sporedom: 1. Dr. Henrik Heferle: Pathogeneza in klinika dekstrokardije. — 2. Doc. dr. Ivan Matko: Vloga hypofize v patologiji in kliniki notranje sekrecije. (I. del.) — Vsi gg. zdravniki vabljeni!

⊙ **Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine** javlja da ima od 1. aprila 1936 dalje uradne ure popoldne od 3 do 6.

⊙ **Velikonočna narodno propagandna modna revija** se otvori na cvetno soboto ob pol 8 zvečer. Vstopnice se dobijo v Zvezdi, pri Tičar in Besednik, Šelenburgova in Kette. Aleksandrova Prireditev bo velezanimiva.

⊙ **Priprost obed** se bo kuhal na električnem štedilniku, danes ob 16 na Bregu št. 8 Vstopnina prosta.

⊙ **Združenje mesarjev in klobasičerjev v Ljubljani** naznanja občinstvu, da traja nedeljski počitek še mesec april. Na velikonočni ponedeljek ostanejo mesnice in stojnice zaprte. Prosimo sl. občinstvo, da si preskrbi v soboto meso. — Predsednik Alojzij Brecelnik.

⊙ **Za Veliko noč samo izvrstno Klefišev šunko** in razne specialitete, ki Vam jih dobavi tvrdka Fr. Kham nasproti kina Union, telefon 26-69

⊙ **Prodaja.** V soboto, dne 4. aprila 1936 od pol 9 ure dalje vrši podpisana davčna uprava prodajo iz proste roke raznih zarubljenih, odnosno transferiranih predmetov v baraki mestnega poglavarstva v Ljubljani, Jegličeva cesta št. 10.

⊙ **Nesreča na Bleiweisovi cesti.** Včeraj zjutraj med 7 in 8 se je zgodila na Bleiweisovi cesti hujša nesreča. Po cesti se je peljal v službo 20 letni knjigoveški vajenec Drago Čakš. Kolo mu je na gladkem asfaltu spodrsnilo, Čakš je padel in si zlomil desno nogo v členku. Poklican je bil reševalni avto, ki je Čakša prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Kramarja še niso dobili.** Že od predvčerajšnjim popoldne je vsa ljubljanska policija na nogah, da bi izsledila Viljema Kramarja, napadalca, ki je oddal v ženski bolnišnici, kakor smo včeraj poročali, na moža svoje ljubice šest strelov. Obveščene so bile vse stražnice, ki so prejele tudi fotografije, vprežen je ves kriminalni oddelek ljubljanske policije, toda do včeraj popoldne Kramarja še niso našli Kramar se mora klatiti nekje v okolici, ker za potovanje kam v bolj oddaljene kraje ni imel denarja. Možno pa je tudi, da se skriva kje v mestu, na stanovanju kakega svojega prijatelja. Pančurjevo stanje je nespremenjeno resno.

Zakaj si ne kupite . . . poceni udobnosti!
REMEC-ČO
TOVARNA UPOGNJENEGA POHIŠTVA — KAMNIK
Izredna priložnost za nakup: Od 1. do 10. aprila v naši poslovalnici v Ljubljani, Kersnikova ulica 7.
Vrtni stoli! Sklopni fotelji! Ležalni stoli!

Maribor

□ **Seje Slomškove družine** se od sedaj naprej vršijo redno vsak petek ob pol 6 v uredništvu »Slovenskega gospodarja«, Koroška cesta št. 5. Na sejo, ki bo danes popoldne, se zaradi važnosti opozarjajo vsi gg. odborniki in referenti.

□ **Dijaške kongregacije** imajo cerkveni sestanek jutri, v soboto, ob 18 v cerkvi sv. Alojzija. Pridiga potem večernice in priložnost za spoved. V nedeljo istotam ob pol 7 zjutraj sv. maša in skupno sv. obhajilo. Za članstvo udeležba obvezna, prav iskreno vabimo pa tudi druge.

□ **Inženjerska vojaška šola ostane.** Svoječasno je bila v načrtu premestitev inženjerske rezervne častniške šole in podčastniške šole iz Maribora v Dervento v Bosni, v Maribor pa bi prišla šola za rezervne topniške častnike iz Sarajeva. Načrt se je sedaj opustil ter ostanejo obe inženjerski šoli v Mariboru.

□ **Naše poročilo** o napadu na g. Bendeta v Studencih popravimo v toliko da g. Pavalec ni bil pri tem napadu soudeležen, ampak je bil le slučajno priča celega dogodka.

□ **SSK Maraton.** Udeležence nedeliskega izleta v Ljubljano opozarjamo, da je odhod iz Maribora točno ob 5 zjutraj z Glavnega trga.

□ **Protituberkulozni dinar** za zgradbo azila za jetične bolnike je dosegel v marcu lepo vsoto 223.281 Din

Slomšekove šmarnice!
V soboto začnemo razpošiljati Slomškove šmarnice za leto 1936 vsem, ki so jih že naročili. Prosimo tudi ostale, da jih pravočasno naroče. Šmarnice ne bodo samo za cerkveno majniško berilo, pač pa so tudi drugače zelo priročna knjiga za vse, ki hočejo poznati Slomškovo duhovniško besedo. Cena knjigi je: broširana 18 Din in vez. 28 Din. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

□ **V šestih letih štirikrat pogorel.** Zla usoda zasleduje posestnika Bračiča Simona v Pretrežu pri Pragerskem. Zgorelo mu je popolnoma novo gospodarsko poslopje. V šestih letih je to že četrti požar na njegovem gospodarskem poslopju. Ogenj, ki je uničil Bračiču gospodarsko poslopje, je upepelil tudi nov kozolec posetnika Pahiča, ki je stal v bližini.

□ **Podčastniške šole.** Mestni vojaški urad opozarja interesente, da je rok za vlaganje prošenj za sprejem v pehotne podčastniške šole v Zagrebu in Belgradu ter v topničarsko podčastniško šolo v Čupriji podaljšan do 15. aprila

□ **Stanovanjski najemniki** imajo občni zbor svoje organizacije v nedeljo ob 10 v dvorani restavracije Novi svet

□ **Občni zbor Združenja trgovcev** se bo vršil v nedeljo ob 8 zjutraj v dvorani hotela Orel.

□ **Zimski šport polaga račune.** Občni zbor Mariborske zimskošportne podzveze bo v nedeljo 26. t. m. ob pol 9 dopoldne v lovski sobi Orla. — Občni zbor Mariborskega smučarskega kluba bo v petek 24. t. m ob 20 v Aljaževi sobi pri Orlu.

□ **Mariborski akad. sabljaški klub (MASK)** je imel 31. marca svoj redni občni zbor. Zbor je vodil ravnatelj dr. Jos. Tominšek. Podrobno o delovanju in o blagajniškem stanju je poročal klubov tajnik dr. Fran Pichler. Klub je hotel vse izvršujoče članstvo zavarovati proti nezgodam; ker zavarovalnice odklanjajo kumulativno zavarovanje, preostaja le individualno. Pri volitvah je bil z neznatnimi izpremembami izvoljen stari odbor; nanovo stopajo v odbor: komandant 45. pešpolka polkovnik Božovič (upravni odbor), inž. Miglič (nadzorni odbor), dr. Ferd. Attems (razsodišče) Občni zbor je izvolil tudi 3 častne člane, ki jim bodo na slovesen način izročili znake in diplome.

□ **10 letno dekletce utonilo v Dravi.** V sredo zvečer se je dogodila na Dravi poleg gostilne »Male Benetke« usodna nesreča. V reki je utonila 10 letna učenka II razreda ljudske šole Tatjana Ljaškov. Dekletce se je igralo na Pristanu z 9 letnim Ferdom Gubcem. Sla sta v čoln, ki je privezan v zalivu tik gostilne. Pri zibanju čolna je Tatjana zgubila ravnotežje in omahnila v Dravo. Trikrat so se pokazale ročice nad vodo, potem pa je izginila v hladnem grobu. Ljudje, ki so bili na bregu priče prizora, so prihiteli prepozno na pomoč, v reko pa si tudi ni upal nihče skočiti, ker je na tem mestu nevaren vrtinec, ki je postal že za marsikoga usoden. Med vojno je v vrtincu utonil nek vojak, ki so ga iskali vzdolž vsega toka reke, po 14 dnevih pa so ga našli na istem mestu, kjer je padel v vodo kakor v pozoru stoječega na dnu vrtinca.

□ **Dober plen.** V stanovanje Rozalije Baebler na Frankopanski cesti je bilo vlomljeno. Zmanjkala je ročna torbica s 500 Din, kovčeg s 20 pari nogavic, ženska zapestna ura in budilka ter razne druge malenkosti.

□ **V 2 dneh — 10 koles ukradenih.** Tatovi koles razvijajo neverjetno aktivnost. Predvčerajšnjim so zmaknili 4 kolesa, včeraj pa celo 6.

Celje

⊙ **V celjski bolnišnici** je umrl dne 1. aprila ob pol 3 popoldne g. Matko Kandrič, okrajni načelnik v Gornjem gradu. Pokojnik je bil rojen v Veliki Nedelji v ptujskem okraju 16. septembra 1889. Pogreb pokojnika bo izpred okrajnega načelstva v Celju v petek, dne 3. t. m., ob pol 17. Pokojnika bomo spremili do Zavodne, od koder ga odpeljejo na njegov dom. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

⊙ **Redni članski sestanek** okrajne organizacije JRZ v Celju bo drevi ob 8 v fantovski sobi v Domu. Na dnevnem redu je poročilo o mestnih podjetjih celjske občine.

⊙ **Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju** bo na cvetno nedeljo prodajala na stojnicah na Glavnem trgu in na trgu Kralja Aleksandra oljčne vejice v korist uboge dece. Prijatelje uboge mladine prosimo, da kupujejo te vejice, ker je namen te akcije podpirati ubogo mladino.

⊙ **Gostovanje ljubljanske drame.** V torek, dne 7. aprila, gostuje v celjskem mestnem gledališču ob 8 zvečer ljubljanska drama. Igrali bodo Galsworthyjevo komedijo »Družinski oče«.

Ptuj

Gospodinjski tečaj. Na okoliški šoli se je vršil skozi ves zimski čas po dva dni na teden gospodinjski tečaj za dekleta iz okolice. Tečaj je z veliko vnemo vodila gdč. učiteljica Gulinova. Gojenke so se učile vsega, kar je potrebno za vzorno gospodinjo. Dne 22. marca je bil sklepni obed, h kateremu so bili povabljeni mnogi odlični gostje in pa matere gojenk. G. nadzornik Štrk se je v lepem govoru zahvalil vsem, ki so sodelovali v tem, za okolico prekoristnem tečaju.

Novo mesto

Ponovno opozarjamo, da se bo »Golgota«, pasijon po sv. Mateju, predvajal izključno določene dneve t. j. 4. t. m. zvečer in 5. t. m. popoldne in zvečer.

Litija

Lepo število udeležencev je dokazovalo potrebo po ustanovitvi nove podružnice v Litiji, ki je imela v nedeljo, 29. marca svoj ustanovni občni zbor. Zanimanje za pereča nameščenska vprašanja se je pokazalo ob živahni debati in izvolitvi novega delovnega odbora. Nove tovariše in tovarišice za skupno katoliško nameščensko gibanje je pozdravil predsednik posestrimske podružnice v Trbovljah g. Kadunc in tovariš ljubljanske podružnice g. Šitar ter zastopnik centrale. Zastopniki so razložili pomen in namen organizacije, pokazali na storjeno delo in določili smernice in naloge za bodoče delo na vseh področjih za pridobitev nameščenskih pravic. G. Kadunc je želel novi podružnici Društva združenih zas. in trg. nameščencev obilo uspeha, centrali pa zahvalo za uspešno in pozitivno delo.

Zagorje

Nogometna tekma. V nedeljo popoldne bo na igrišču SK Sloge prvenstvena tekma med SK Slogo in SK Svobodo. Preteklo nedeljo so naši Slogaši podlegli proti SK Zagorju z 1:0.

Občni zbor kmetijske podružnice, ki je bil preteklo nedeljo v zagorski osnovni šoli, je bil prav dobro obiskan. Po poročilih predsednika in ostalih odbornikov so sledile volitve, pri katerih je bil izmenjan skoraj ves stari odbor. — Isti dan je bil letni občni zbor Stavbne zadruge. Na novo je bil izvoljen v načelstvo, g. Rudi Drolc, v nadzorstvo pa g. Drnovšek Hinko in Šuštar Franc.

Trbovlje

Politično predavanje. Ni res, da je drugi govornik Jelen, tudi iz Maribora, poročal o zunanji politiki, se navduševal za Španijo itd. Res pa je, da sem na predavanju v Trbovljah razpravljal o brezposelnosti med rudarji, o sanaciji Bratovskih skladnic, kratenju socialne zakonodaje v fašističnih diktaturah, o pomenu strokovnih organizacij v borbi za mir in svobodo, medtem ko se z zunanjo politiko sploh nisem pečal. — Adolf Jelen.

Ljubljansko gledališče

Drama :: Začetek ob 20

Petek, 3. aprila: Zaprto.
Sobota, 4. aprila: *Juarez in Maksimiljan.* Red B.
Nedelja, 5. aprila ob 20: *V času obiskanja.* Izven. Ceno od 20 Din navzdol.

Opera :: Začetek ob 20

Petek, 3 aprila ob 15: *Sveti Anton, vsch zaljubljenih patron.* Izven. Dijaška predstava.
Sobota, 4. aprila: *Salome.* Red C.
Nedelja, 5. aprila ob 20: *Pesem ljubezni.* Premiera. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 3. aprila: Zaprto.
Sobota, 4. aprila ob 20: *Siromakovo jagnje.* Znižane cene.

Pošljite naročnino!

Gospodarstvo

Povišanje davka na poslovni promet

Na podlagi čl. zakona o skupnem davku na poslovni promet in fin. zakona za 1936-1937 je finančni minister je predpisal uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet od 14. marca 1931 z vsemi njenimi kasnejšimi izpremembami in dopolnitvami.

Po tej uredbi se vse stopnje skupnega davka, tako domača kot stopnja za izravnanje pri uvozu, povečajo za 25 % s tem da se povišana stopnja porablja samo z desetinkami, ki se prehodno zaokroženo navzgor, če presegajo stotinke število 5. To velja tudi za izvozno naknado, določeno v pripombah tarifnih številk. Za promet luksuznih predmetov se plača še 12 odstotkov.

Novo je določilo, da se skonto, t. j. odobravanje obresti za izplačilo terjatev pred dospelostjo more odbiti od davčne osnove samo, če je stvarno pogojeno in če ne prehaja običajne meje. Eventualni odobreni rabat in drugi popusti pridejo v davčno osnovo. Odredbe tega odstavka veljajo v vsem tudi za inozemsko blago.

Novi uredbi je priložena tudi nova delna tarifa, s katero se menjajo ali dopolnjujejo odredbe dosedanje tarife skupnega davka na poslovni promet. V novi tarifi je že vpoštevano povišanje za 25% v smislu te uredbe.

Povečanje tarif.

Cap. p. 23, skupni davek tar. št. 30 pinjole, kokosovi orehi in drugi eksotični orehi za jed, rožiči, navaden kostanj in maroni, tudi neoluščeno domače blago), pri uvozu 7.5 (doslej 3), c. p. 67, s. d. 73 (loj) domače, uvoz 8.7 (2.5); **70, 76** (vse ostale živ. tolšče) 8.7 (2.5); **75, 81** (biseri in korali, surovi) 7.5 (2); **76, 82** (kože domačih živali z dlako ali brez, surove, mokro soljene ali v apnu vložene) 6.2 (1); kože divjačine, surove ali suhe itd. 6.2 (—), 6.2 (1), kože rib in ostalih vodnih živali 6.2 (—), 6.2 (1); **77, 83** (rogovi, kopita itd.) 2.5 (1); **78, 84** (ščetine) 2.5 (1); **80, 86** (črevа ali želodec, mehurji itd.) —, 6.2 (1); **81, 88** (surove spužve) —, 3.7 (1); **83, 91** (kri zaklanih živali itd.) —, 6.2 (1), (živ. gnojila) —, 3 (1.2); **93, 106** (rezan les), stavbni les, fin, neobdelan, samo sekan ali prežagan, 3, 1.2), 8.7 (1.7); **96, 109** (surova, neobdelana pluta) —, 2.7 (1.1); **101, 113** (lesni katran brez razlike) —, 5 (2); **110, 129** (sladkor surov, sok in repni sirup itd.) 6.2 (—), 13.7 5.5); **169, 2-3, 204** (premog, črni, rujavi in lignit) 2.7 (1.12), 4.5 (1.7); **175, 212** (katran iz črnega premoga in drugih miner. materij) —, 3.7 (1.5); **176-2, 213** (olja iz katrana črnega premoga, težka) —, 3.7 (1.5); **182, 226** (cerezin, pa tudi pomešan s parafinom) 10, (1.5), 12.5 (2); **183, 227** (trda tolščobna telesa) 10 (1.5), 12.5 (2); (stearin, novo) 3.7 (5); **184, 229** (sveče, svečice) — (2.3), 11.2 (2.5); **233, 313** (balzami z alkoholom) 4.5 (1.7), 20 (8); **417, 531** (celuloid in slično) —, 12.5 (5); **422, 536** (stavbni les za strešne in druge gradbene konstrukcije) —, 8.7 (3.5); **423, 537** (volna in moka iz lesa) —, 8.7 (3.5); **426, 540** (zobotrebci, leseni klinci itd.) —, 8.7 (3.5); **427, 541** (palice, ročice itd.) —, 10 (4); **428, 542** (sodi itd.) —, 10 (4); **429, 543** (kolarski izdelki itd.) —, 10 (4.5); **430, 544** (vretena itd.) —, 3.7 (3.5); **431, 545** (letve za pohištvo itd.) —, 12.5 (5); **432, 546** (pohištvo) —, 13.7 (5.5); **433, 547** (vrata in okna itd.) —, 10 (4); **434, 548** (držala za peresa, ravnila itd.) —, 12.5 ((5); **435, 549** (neomenjeni izdelki) —, 12.5 (5); **436, 550** (bambusova trska itd.) —, 5 (2); **679, 792** vozovi in sani za tovore) —, 10 (4); nova je postavka 680, 1, oz. 792 a (vozovi in sani za vožnjo) —, 10.

Banovinski proračun za 1936-1937

Iz izjave bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačena je razvidno, da je finančno ministrstvo skoro v celoti odobrilo predlagani proračun izdatkov in dohodkov dravske banovine za 1936-1937.

Izpremembe pri trošarinah.

Banovina je prvotno predlagala tudi uvedbo davščine na vodne sile, nadalje pa tudi povečanje trošarine na mineralne vode in bencin. Toda uvedbe davščine na ukoriščanje vodnih sil finančno ministrstvo ni odobrilo, kakor je tudi ostala banovinska trošarina na mineralne vode in bencin na stari višini (za mineralne vode 0.20, oz. 0.30 Din z ozirom na velikost steklenice in na bencin 100 Din za 100 kg).

Nove dajatve pa so takozvane skupne banovinske trošarine, ki se pobirajo pri uvozu in produkcijo celotno za vse banovine od države, pa se stekajo v Fond skupnih banovinskih trošarin. Doslej so bile te skupne banovinske trošarine: oluščeni in neoluščeni riž, kava, kakao, čaj in kalcijev karbid, nove pa so: rezila za brivske aparate 1 Din za komad, dodatek za kavo 1 Din za kg, ocetno kislino 400 Din za 100 kg 100 odstotne, vinski kis 0.50 Din za liter, kavstična soda 0.80 Din za kg, amonijačna soda 0.40 Din za kg, kristalna soda 0.20 Din za kg in soda bikarbona 6 Din za kg.

Določila o pobiranju teh trošarin so vsebovana v uredbi o banovinskih trošarinah z dne 31. marca 1936, izšel pa je tudi že pravilnik o načinu plačila banovinskih trošarin po uredbi o banovinskih trošarinah št. 3350-VII od 31. marca 1936, ki določa podrobnosti.

Med drugimi novostmi v novem banovinskem proračunu je omeniti, da je plačila banovinske trošarine na elektriko izvzeta poraba toka za razsvetljavo cerkva, dočim je bila doslej izvzeta samo poraba za razsvetljavo trgov in ulic ter za državne in samoupravne zavode in urade.

Izprememba pri taksah.

Novo je določilo, da se plača za podaljšanje policijske ure preko 2. ure dvojna taksa (osnova za 100, oz. 50 Din). Za lovske karte se plača odslej 100 Din, za zaprisežene lovske čuvaje pa 50 Din, dočim je znašala prej banovinska taksa iznos 50% državne takse.

Določila glede banovinske takse od prenosa nepremičnin so razširjena tako, da se plača polovica takse tudi za prenose nepremičnin med možem in ženo kakor tudi med ženinom in nevesto z ženitovanjsko pogodbo (to velja samo za prenose kmečkih nepremičnin).

Med dokladami k državnim taksam po zakanu o taksah se ne pobira več doklada 50% k tem-le postavkam državnih taks: 108 (za dovolilo diplomiranim zdravnikom za svobodno izvrševanje prakse), 109 (za dovolilo za izvrševanje svobodne prakse diplomiranih babic), 113 (za dovolitev zasebnim osebam ali družbam, ki eksploatirajo mineralnim vodam), 115 (za vsako dovolitev, da se otvori nova ali nabavi že ustanovljena lekarna ali drogerija), 118 (taksa za prenos lekarne), 127 (za dekret, odn. prijavo za pravozastopniško ali javnobeležniško prakso pri prvi postavitvi), 257 (za dopustitev svobodne inženjerske prakse), 276 (za privilegij za industrijsko podjetje) in 285 (za načelno dovolitev izvršvanja živinozdravniške prakse). Na novo pa je uvedena 50% banovinska doklada k državni taksi po tar. postavki 90 (za strokovni pregled in rabno odobritev) dovolitev za pričetek dela strojnih električnih, elektrostrojnih in plinskih naprav, namenjenih javni rabi in instalacij, ki so navezane pregledu po veljavnih predpisih kakor tudi motornih vozil.

Glede prispevka avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest je omeniti, da se določa po določbah minstrstva za gradbe Mg št. 16.940/35, odpadlo pa je tudi določilo, da se more podjetjem, ki so v upravi občin, odmeriti ta prispevek pavšalno.

85 milijonov Din za belgrajsko pristanišče

Že v čl. 73 zakona o dvanajstinah od avgusta 1935 do marca 1936 je bil pooblaščen ministrski svet na predlog prometnega in fin. ministra, pa v sporazumu s fin. odborom narod. predstavništva, predpisati uredbo z zak. močjo o gradbi in ureditvi belgrajskega pristanišča in pospeševanju rečnega brodarstva.

Sedaj pa je izšla uredba o gradbi in ureditvi belgrajskega pristanišča in pospeševanju rečnega brodarstva, po kateri se ustanavlja Fond za gradbo in ureditev belgrajskega pristanišča.. Ta fond bo dotiran s taksami za rečni promet, pristaniškimi taksami, od dohodkov eksploatacije in posebnih virov.

Vsa dela so proračunana na 85 milj. Din, 25 milj. pa je namenjenih za rečno plovbo (20 za zgradbo delavnic za popravila ladij, 5 pa za povečanje drž. deleža v delniški glavnici zasebnega brodarstva).

Ta potrebna sredstva (110 milj.) se bodo zbrala takole: 1. posojilo države pri Drž. hip. banki 45 milj. (anuitete iz dohodkov fonda), iz proračunskih sredstev 1 milj. pri ministrstvu za promet, pol milijona pa pri ravnateljstvu rečne plovbe skozi dobo 15 let).

2. Posojilo pri Drž. hip. banki 35 milj. Din na podlagi dohodkov splošnega cestnega (kaldrminskega fonda) za kritje za izvrševanje del za gradbo in ureditev carin. pristanišča v Belgradu na Savi.

3. Enkratna dotacija 15 milj. iz fonda za javna dela pri Drž. hip. banki.

4. Enkratna dotacija iz splošnega cestnega fonda pri Drž. hip banki (ti dve dotaciji se izplačata v treh letnih obrokih vsaka po 5 milj.). Materijal, ki se rabi, je oproščen uvoznih carin.

•

Nova zadruga. V zadružni register se je vpisala »Slovenski grudi pomoč«, kreditni fond za hitro razdolžitev našega kmeta, r. z. z o. z. v Ljubljani. Vpisano načelstvo tvorijo: 4 železniški uradniki, 1 žel. upokojenec in posestnik, 1 mestni, 1 zasebni uradnik in 1 zdravnik!

Občni zbori: Aga — Ruše, združene jugoslovanske tvornice acetilena in oksigena, d. d. 20. apr. ob 15 v Mariboru v hotelu Orel. Tovarna zaves »Stora«, d. d. Št. Vid nad Ljubljano 21. aprila ob 11 v Zadružni gospodarski banki v Ljubljani.

Stanje čeških aktivnih kliringov. Dne 29. marca je znašalo stanje aktivnih češkoslovaških kliringov (v oklepajih podatki za 29. februar): Bolgarija 5 3.2) milj. Kč, Jugoslavija 110 (97.5), Romunija 104 (107.7), Grčija račun A 46 (42), B 20.5 (20.5), Turčija 75 (69.4) milj. Kč, Italija 25.9 (24.9) milj. lir, Nemčija 27.5 (28.3) milj. mark in Avstrija 14 (12) milj. šilingov.

Francosko-srbska banka izkazuje za leta 1935 604.391 fr. čistega dobička, kar znaša obenem s prenosom iz prejšnjega leta 1,508.738 frankov. Na svoji seji dne 30. marca 1936 je upravni svet banke sklenil predlagati rednemu občnemu zboru delničarjev po dotaciji zakonite rezerve ustanovitev posebne rezerve v znesku 1 milj. frankov, 478.519 frankov pa prenesti na nov račun.

Studija o našem prometu. Dipl. jur. Vladimir Pertot, ki je sedaj v Kielu, je napisal za revijo »Weltwirtschaftliches Archiv«, marčno štev. 1936, študijo o našem prometu pod naslovom »Die Wandlungen im jugoslawischen Warenverkehr im Hinblick auf die drei Hauptverkehrsmittel«, ki je sedaj izšla v posebnem odtisu. Uvodno označuje avtor predpogoje prometa, zlasti pa rečni promet po Donavi. Nato podaja sliko sedanjega stanja prometa v Jugoslaviji, železnic, pomorskega brodovja ter rečne plovbe. Slede statistični podatki o vsem blagovnem prometu, posebej o železniškem prometu, rečni plovbi in pomorskem prometu. Končno podaja skupno sliko in razvojne tendence našega prometa. V študiji je tudi 8 zanimivih grafikonov.

Dunajska Kompasbanka prosi za nadzorstvo. V zvezi s sanacijo Feniksa je zaprosila dunajska banka »Kompass, Allgemeine Kredit- und Garantiebank« za prisilno upravo. Zveze te banke s Feniksom so bile znane in so zato vlagatelji začeli dvigati svoj denar. Banka je srednjemočen zavod z glavnico 4.5 milj. šil. in bilančno vsoto 22.67 milj. šil.

Borza

Dne 2. aprila 1936.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, narasla sta Amsterdam in Berlin, dočim so vsi drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 9.15—9.25, na zagrebški celo na 8.99—9.09, na belgrajski pa na 8.95—9.05. Grški boni so notirali v Zagrebu 30.15 do 30.85, v Belgradu 30.65—31.35. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 249.20 do 250.80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.25—6.35, v Belgradu 6 35 blago.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 13.86 do 14.06, v Zagrebu 13.80—14, za 15. maj 13.75—13.95, za ultimo maja 13.70—13.90, v Belgradu 13.77 do 13.97.

Ljubljana. — Tečaji s primom

Amsterdam, 100 hol. gold. . . .	2969.58—2984.18
Berlin, 100 mark	1754.91—1768.78
Bruselj, 100 belg	739.18— 744.24
Curih, 100 frankov	1424.22—1431.29
London, 1 funt	215.98— 218.03
New York, 100 dolarjev . . .	4327.88—4364.19
Pariz, 100 frankov	288.18— 289.62
Praga, 100 kron	180.76— 181.86

Celotni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1,179.968 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.23, London 15.20, New York 306.50, Bruselj 51.925, Milan 24.25, Madrid 41.925, Amsterdam 208.50, Berlin 123.40, Dunaj 56.60, Stockholm 78.375, Oslo 76.375, Kopenhagen 67.85, Praga 12.70, Varšava 57.825, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.695, Buenos Aires 0.84375.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 80—83, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 357—360, begl. obv. 64—66, 8% Bler. pos. 82—84, 7% Bler. pos. 72—73, 7% pos. Drž. hip. banke 81—83.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 80.50—82, agrarji 46—48, vojna škoda promptna 357—360, begl. obvez. 65.75 denar, dalm. agrarji 61.50—62 (61.50), 8% Bler. pos. 80.50—81 (81), 7% Bler. pos. 72—72.50 (72, 72.87, 71.75), 7% pos. Drž. hip. banke 81.75—81.87 (81.75). — Delnice: Priv. agr. banka 245 den., Osj. sladk. tov. 135—145.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 81.50 do 82.50, agrarji 46.50—47, vojna škoda prompt. 356.50 do 357.50 (357), begl. obvez. 65.50—65.80; 63.75 do 64.25 (64), 8% Bler. pos. 81.50—82, 7% Bler. pos. 72—72.75 (72). — Delnice: Narodna banka 6400 bl. (6350), Priv. agr. banka 243—244.50 (243).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč., srem. in ban. in bč. ladja Begej 153—155, bč. okol. Sombor 152 do 154, bč. ladja Tisa 154—156, slav. 159—161. Koruza: bč., srem. in ban. 106—107. - Vse ostalo neizpr. Tendenca slaba. Promet slab.

Živina

Svinjski sejem v Ptuju. V sredo, 1. aprila je bil običajni svinjski sejem v Ptuju, ki je bil dobro založen, kupčija pa je bila zaradi pomanjkanja kupcev srednja. Pripeljali so 234 velikih svinj in 152 prašičkov, skupaj 386 ščetinarjev. Cene od zadnjega svinjskega sejma se niso spremenile in so bile naslednje: Pršutarji 5—5.50 Din, mastne svinje 6 Din, plemene 4.75—4.90 Din za 1 kg žive teže; mrtve teže 7.50—8.50. Prašičke stare 6—12 tednov so prodajali po kakovosti od 100—150 Din komad. Vsega skupaj so bili prodani 104 komadi. Prihodnji sejem za prašiče bo 8. aprila.

Danes velika premiera!
HANS ALBERS
Attila Hörbiger - Annabella
Velefilm iz romantičnega življenja pod cirkuško kupolo
KINO UNION TELEF. 22-21
VARIETÉ
Predstave tega izredno napetega in senzacij polnega filma ob 16., 19·15 in 21·15 uri

Uprava »Slovenca« Maribor
Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravništva lista

Vransko

Razne tatvine so se začele v zadnjem času silno množiti v vranski okolici. Pa tudi trg sam so že obiskali neznani uzmoviči. Zaenkrat prevladuje pri dolgoprstnežih le »meseno poželjenje«. Tako so pred kratkim ukradli tukajšnjemu poštarju in posestniku Kladniku veliko množino posušenega svinjskega mesa. Tatovi so bili precej izbirčni in so odnesli vse najlepše kose, slabše so pustili, a še teh malo. Te dni pa se jim je zahotelo povrh še puranovih in kurjih bederc. V ta namen so v Čepljah pri petih posestnikih izpraznili kurnike. Tatovi so bili silno komodni. S sebbj si niso prinesli niti koša, kamor bi svoj plen spravili. Zato so si vse »oskrbeli« na licu mesta. Vendar pa ni šlo vse brez smole. Ko so nedolžne putke videle, da jim grozi smrtna obsodba, so zbrale vse svoje moči in res se je nekaterim posrečilo, da so rabljem ušle iz »smrtnega koša« in zbežale po polju. Ker jih tatovi niso mogli ponoči loviti, so jih enostavno pustili na polju, kjer so jih drugi dan našli ljudje. Toda bilo je le par takih beguncev. Veliko pa jih je izginilo najbrž za vedno s tega sveta. Hudo je tudi, če ima kdo živino, pa ji nima dati kaj jesti. Vendar pa po naših pojmih le malo po »boljševiško« izgleda, ako gre kdo enostavno na sosedov kozolec po seno brez njegovega dovoljenja, kakor se je to zgodilo te dni na Grobljah pri Kaču, kjer so zalotili »furmane«, ki so hoteli svoje konje nakrmiti s tujim senom. Savinjčani zaenkrat takega »komunizma« še niso vajeni, da bi imeli za vso Savinjsko dolino krmo za živino skupno.

Lojtro Ivana, ki je posekal cele sadovnjake in smrtno ranil nekega moža v Hudem grabnu, orožništvo še ni dobilo. Mogoče se je res kje obesil, kakor se je izrazil, da bo storil.

Pri slabem teku, zapeki v črevih,
poživi čaša naravne
Franz-Josefove
grenke vode pokvarjeno prebavo in čisti črevesni kanal.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35

Kulturni obzornik

Habberton: Helenina otroka

Mohorjeva knjižnica, zv. 82., str. 179.

To svetovno mladinsko povest, ki je izhajala v Mladiki, imamo Slovenci že dvakrat prevedeno: prvi prevajalec I. Šorli je zgodbo izdal pod imenom Bob in Tedi, pri Bogumilu Vdoviču, ki je ponašil pričujoči prevod, pa sta Helenina otroka dobila že slovenski imeni Živko in Žabko. Povest nas vodi v čudoviti svet otroškega življenja, ki je poln poezije, lepote in preprostosti ter v resnici svet zase, ki ima svojo logiko in svoje prav posebne zakone. Vživljajoč se v ta svet naših malih, v njihove poredn osti, ki vse nastajajo iz čistega srca, v njihove skrbi in ljubezen, molitev in naivno sožitje z naravo, se nam ni treba spraševati s Slomškom »nedolžno veselje, oj, kje si doma?«, kajti živimo ga z njimi in smo mladi še sami. — Razumevanje otroka in njegovega doživljanja je glavni smisel te tople povesti iz otroškega življenja, ki je prav za prav bolj namenjena staršem in vzgojiteljem kot pa otrokom samim; saj je tudi prevod posvečen »slovenskim staršem, ki imajo najporednejše otroke na svetu«.

Gospa Helena povabi svojega brata na počitnice, da v njeni odsotnosti varuje njena otroka, ki sta kot živo srebro: triletnega Žabka, ki komaj še slovkuje po svoje (prevod podaja njegov jezik v posebni transkripciji!) ter njegovega »pokrovitelja« petletnega Živka. In potem se začne pravi roman, ki ubogega Hinka privede včasih prav do obupa, še večkrat pa seveda v neprisiljen in priserčen smeh. Kljub vsem nagajivostim in nerodnostim, ki pa niso posledica slabega srca, temveč samo neizmerne preprostosti otroškega doživljanja, ki ne pozna logike zrelih ljudi, človek teh otrok ne more sovražiti, čeprav ga včasih privedejo na rob potrpežljivosti, da ga hip nato sprevržejo v največje zadovoljstvo in srečo. In tako resnično življenje teh otrok, ki naj predstavljajo otroke vsega sveta, ki so vsi enaki, se vrsti skozi vso povest ter pomagajo ujcu Hinku, starejšemu fantu, da tudi on najde ob njih svojo zakonsko družico ter tako zaključijo tudi ljubavno nit, ki se plete v povesti. Otroci so sreča in blagoslov, pa tudi »življenje« doma!

Tako je Mohorjeva družba, ki je svoj čas izdala priljubljenega Hlačka ter Hlačkovo sestrico, dodala tem umetnostno visoko stoječim povestim novo povest iz življenja malih »poredneževc«, ki so nam vendar tako ljubki, tako nehudobni, preprosti, kot so naši otroci sploh, ki vedre našo čemernost. In zato bodo uživali to svežo in prisrčno povest zlasti starši, ki ljubijo svoje otroke ter se bodo ob njej skušali vživeti v »mali svet« svojih otrok. In kdo bi ne hotel pogledati v ta svet, ki je — žal — že tako davno za nami! — Povest je primerno in zelo posrečeno ilustriral Maksim Sedej. td

★

Zbrani spisi dr. Antona Radića. Pred nekaj dnevi so se končali razgovori, ki so trajali cele štiri mesece, o tem, kako naj bi se izdali zbrani spisi dr. A. Radića, prvega hrvaškega etnologa in kmečkega ideologa. Poznavalci njegovega dela so dognali, da je mnogo obširnejše, kot se po navadi misli, in da bodo zbrani spisi obsegali nad 300 tiskarskih pol (okoli 5000 strani) ali 15 do 20 debelih knjig v velikosti njegovega »Doma« (na leto 384 str.). Dr. A. Radić je bil zelo plodovit pisatelj kot etnolog in filolog in je sodeloval skoraj pri vseh strokovnih hrvatskih listih (akademijin »Zbornik«, »Vijenac«, »Obzor«). Kot politik je z bratom Štefanom (Stipica) sestavil program kmečke stranke (1904) s tremi razlagami (1905, 1908 in 1918) ter knjižico »Hrvati in Madjari«. Pisal je zlasti v »Domu« (1900—1919), glasilu HSS. Na zadnji seji Seljačke Sloge so naročili dr. Vl. Mačku in Rudolfu Hercegu, naj se prvi zvezek takoj pripravi, da izide vsaj do 11. junija, za rojstni dan obeh (Antona in Štefana) Radičev. Dela Štefana Radiča izdaja njegova žena v »Slavenski knjižari« in so tri knjige »Spominov iz ječe« že izšle.

Otroška opereta »Pekarev Miško« je zadnje dneve uspešna injekcija gledališki blagajni. Delo vleče bolj s svojo posebnostjo kakor z umetniško močjo. Ima namreč ta »Pekov Mihec« zanimiv nastanek: libreto je napisal sedmošolec Neugebauer Norbert, skomponiral maturant Asić Milan, insceniral pa četrtošolec Walter Neugebauer, brat libretista. Tudi igralci so v veliki večini otroci (glavno vlogo igra mladi Cerovski, ki je zelo nadarjen pevec, in drugošolka Zvezdana Frlić, ki je boljša igralka — njena mati je priznana igralka). Na reprizi je prvič dirigiral komponist Asić in se za svoja leta kar dobro odrezal. Sicer pa se mora reči, da se v Zagrebu zelo mnogo stori za otroško gledališče, kar že sedaj daje lepe sadove.

† Rudolf Strohal. 21. marca je umrl 80letni zgodovinar in filolog R. Strohal (rojen 5. aprila 1856), ki je nad 50 let marljivo sodeloval v hrvaški znanosti.

»Nova Evropa« je prinesla v svoji zadnji številki od 26. marca velezanimive članke, ki se nanašajo na državno pravno ureditev naše države. Tako piše dr. Nikola Milutinović v svojem »problemu Jugoslavije«, da bi bilo potrebno ustvariti zgodovinske meje v naši državi. On pravi, da bi bili s tem zadovoljni Slovenci, Hrvatje in Srbi in bi tako živeli v miru in prijateljstvu kot dobri sosedje in bratje, kajti najlepšo vaško skupnost predstavljajo vasi z ograjenimi hišami... Bogomir Bogić (Belgrad) rešuje naš socialni in ustavni problem v smislu federacije. Centralni parlament bi imel po njem samo funkcijo zunanje politike, državne obrambe, glavnih prometnih sredstev in dajanja osnovnih smeri prosvetne politike. Interesanten je tudi članek Živka Bekarića: V zdravi demokraciji spas. Dr. Ante Ciliga opisuje svoja razočaranja nad Rusijo, iz katere se je kot novinar vrnil po devetih letih. Bogdan Radića objavlja studijo Romena Rolana in Benedeta Crocceja ob njuni sedemdesetletnici.

Zemljevid »Škofjeloško pogorje«. Podružnica Slov. plan. društva v Škofji Loki je izdala planinski zemljevid škofjeloškega pogorja. Tribarvni zemljevid je litografiran na finem papirju, format 58×47.5 cm, merilo 1:75.000. — Obseg zemljevida je naslednji: Kranj—Bohinjska Bistrica—Idrija—Vič—Kranj. Prikazuje sledeče ozemlje: Škofjo Loko, loško okolico, Sorško polje, Jelovico, Ratitovčevo skupino, Selško dolino, Škofjeloško pogorje z Blegašem, Poljansko dolino, Žirovski vrh, Polhovgrajske dolomite, del Ljubljanskega barja ter hribovje v zasedenem ozemlju v okolici Cerknega in Idrije. — Zemljevid je tehnično dobro izdelan. Ima preko 30 topografskih znamenj. Prav lepo so označeni gorski grebeni, markirana pota ter smuški svet. Zemljevid bo dobro služil vsakomur, ki ga zanima naša krasna zemlja, saj odpira pota v prezanimivo pokrajino, ki nudi vsakemu svoje: turistu, smučarju, letoviščarju, geografu, zgodovinarju, ukaželjni šolski mladini itd. V tem delu slovenske zemlje se bliščijo na najlepših razglednih točkah mnogoštevilne cerkvice, ki so svojevrstni znak slovenske krajine. Mnoge od njih hranijo naše najlepše umetniške in kulturne spomenike n. pr. crngrobske freske, »zlati« oltarji v Dražgošah i. dr. Ta pokrajina nudi zgodovinarju mnogo zanimivega. Številna nemška imena v okolici Škofje Loke in Sorice pričajo o nemški kolonizaciji brižinskih škofov. — V teh krajih so živeli in delovali naši velmožje: Šubič, Grohar, dr. Janez Ev. Krek in dr. Ivan Tavčar. Zapustili so nam svoja nesmrtna dela, v katerih so že davno prikazali lepoto naše domače zemlje, ki je vredna vse ljubezni.

Skozi Sueški prekop: 426.000 mož

Doslej je Italija prepeljala skozi Sueški prekop 309.000 vojakov in 52.000 delavcev za v Abesinijo. V drugi polovici lanjskega leta se je z italijanskimi ladjami peljalo tod 246.361 vojakov in delavcev in v prvih mesecih letos približno 180.000 vojakov in delavcev. To da skupaj vsoto 426.000 mož! Odšteti pa moramo 65.697 delavcev in vojakov, ki so se v istem času vračali v domače kraje. To število so tvorili delavci, ki so se le za kratko dobo vdinjali za dela v Abesiniji in pa bolni in ranjeni vojaki. Po vsem tem je še 361.000 mož v Abesiniji in od teh tudi nekaj mrtvecev, ki so ostali v Abesiniji, Eritreji in Somaliji.

Tudi glede na blago, ki so ga Italijani prepeljali skozi Sueški prekop, moremo zvedeti za natančne podatke. Tako poroča uprava kanala, da je izvozila Italija v Abesinijo 22.000 avtov (osebnih, tovornih in traktorjev); dalje 510 letal, 30.000 mul in 9000 kamel. Razvoj mnicijskih transportov jasno kaže, da se Italijani vedno bolj oborožujejo za vojno delovanje v Abesiniji. V prvih 12 tednih leta 1936 so Italijani prepeljali skozi Sueški prekop 37.000 ton municije, a leta 1935 **skozi vse leto — samo** 40.343 ton. Slično je s splošnim tovornim blagom, ki so ga lani — 1935 — spravili v Abesinijo 503.479 ton, a v teh treh mesecih l. 1936 **že do zdaj:** 300.000 ton!

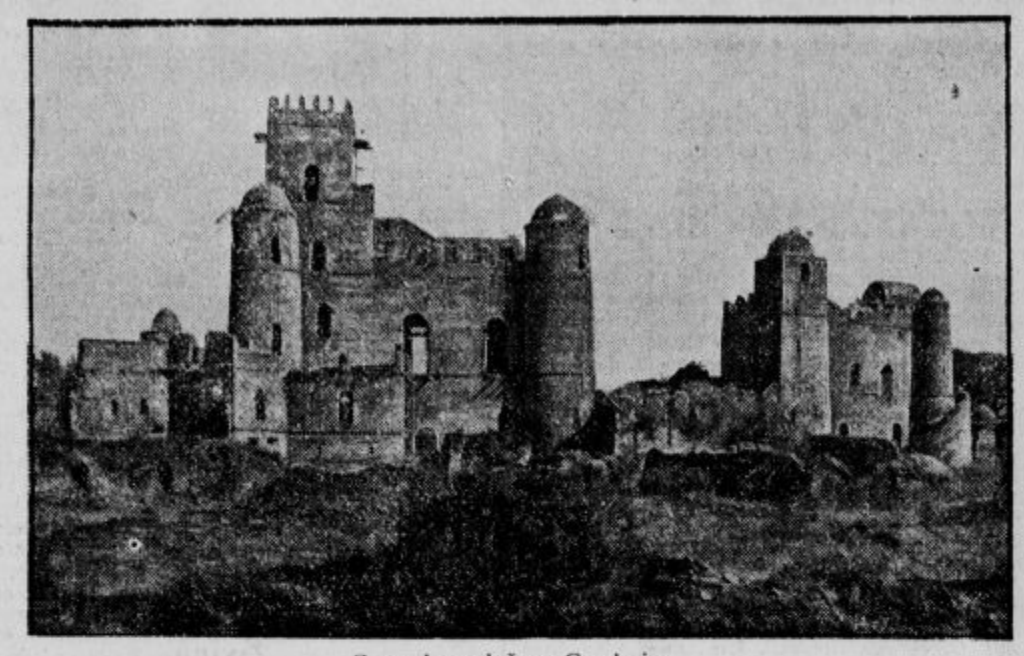

Cesarske palače v Gondarju

Najvažnejše mesto v severozahodni Abesiniji je Gondar, odkoder ni več daleč do jezera Tana, kamor vodi važna karavanska pot.

Življenje abesinske cerkve

Abesinci so edini, ki so kakor otok sredi islama ostali zvesti krščanstvu skozi vsa stoletja. Ne pripadajo sicer katolicizmu, ampak po veliki večini krivoverski sekti monofizitov, ki tajijo dve naravi v Kristusovi osebi. V to grško krivoverstvo je ljudstvo v 6. stoletju zašlo zaradi svoje premalo izobražene duhovščine.

Abesinija ima svojo popolno liturgijo, kjer krivi nauk itak ne pride toliko do izraza, in se mora zahvaliti zanjo predvsem domačim menihom. Navadna mašna liturgija je tako imenovana liturgija dvanajstih apostolov, to je za prakso prirejen »Egipčanski cerkveni obrednik«. Ta spis iz dobe cerkvenih očetov je prestava nekega »Apostolskega izročila«, ki ga je napisal sv. Hipolit († 235) in je najbrže najstarejši mašni formular rimske cerkve.

Tudi cerkvena glasba je pri Abesincih razvita. Njen početnik je bil duhovnik Jared, ki pa je on sam in njegovo delovanje zavito v legendarnost. Besedilo so abesinski menihi dobili večinoma iz Aleksandrije, od katere je etiopska cerkev zelo odvisna, in nekaj iz Grčije in Sirije. Kar se domačega najde med formularji, nima tolike vrednosti.

Obrede so si Abesinci izposodili največ od Judov. Judovski vpliv na abesinsko liturgijo sega prav v prve čase krščanstva, ko so se Judje selili iz južne Arabije v Abesinijo in se pomešali z domačini. Iz tega časa je tudi legenda, ki pripoveduje, da abesinska vladarska dinastija izvira od kralja Salomona in kraljice iz Sabe. Prav tako kažejo na judovski vpliv še druga dejstva. Zidanje cerkva močno spominja na zgradbo judovskega templja v Jeruzalemu. Majhno poslopje, ki se deli v sveto in najsvetejše, je določeno samo za bogočastje in dostopno le duhovnikom. Okrog tega poslopja je prostor za vernike, ki je brez strehe in obdan z nizkim zidom. Oltar je precej podoben skrinji zaveze. Na oltarju pa leži »tabot«, to je gladka kamenita plošča, na kateri duhovniki konsekrirajo. Tudi obrezo Abesinci še danes poznajo, dalje ločijo čiste in nečiste jedi in je deloma še v navadi praznovanje sobote. Praznikov imajo veliko. Obhajajo godove nekaterih očakov iz stare zaveze in imajo dvanajst praznikov v čast sv. Mihaelu, patronu Judov. Menihi nosijo na svojem škapulirju dvanajst križcev, ki naj bi spominjali na dvanajst dragocenih kamenčkov v oprsnem ščitu velikega duhovnika.

Poleg judovstva je pa tudi poganstvo zapustilo v abesinski liturgiji svoje sledove. Začele so se krvave daritve, češčenje svetih dreves in najrazličnejše praznoverje in vraže.

Svetna duhovščina je v Abesiniji v zelo slabem stanju in ne uživa veliko ugleda in spoštovanja, dočim je z menihi nekoliko boljše. Pa tudi za te bi bilo želeti izboljšanja, zlasti glede izobrazbe. Jezik v bogočastju je semitski, ki se je razširil iz kneževine Tigre. Toda duhovniki ga povečini ne razumejo, ker se za sprejem v duhovski stan zahteva samo, da znajo brati. Cerkvene dnevnice in psalme pojo in spremljajo petje s trobentami, ragljami in citrami. Postijo se Abesinci zelo strogo. Strogi post je merilo za vse religiozno življenje in nihče ne more za post dati dispenze. »Abuna«, poglavar abesinske cerkve, mora biti vegetarijanec, to se pravi, da mora uživati samo rastlinsko hrano. Postiti se morajo menihi dve tretjini leta, torej osem mesecev, navadni verniki pa dva dni na teden.

Poglavar abesinske cerkve, z imenom »abuna«, je edini škof v Abesiniji in je odvisen od aleksandrijskega patrijarha, ne šteje se pa za abesinskega podložnika. Gibanje za neodvisnost abesinske cerkve od Aleksandrije se je začelo šele v zadnjem desetletju, po letu 1929. Kadar abesinski metropolit umrje, se obrne neguš do aleksandrijskega patrijarha, ki potem določi enega izmed menihov sv. Antona in ga pošlje kot metropolita v Abesinijo.

Najvišjemu cerkvenemu poglavarju »abuni« sledi generalni direktor abesinskih samostanov, ki igra v cerkvenih zadevah važno vlogo in zastopa koristi ljudstva, dočim je »abuna« bolj zastopnik aleksandrijskega patriarha. Tretji cerkveni dostojanstvenik pa je »nebrid«, varuh dveh svetih kamenitih plošč v glavnem svetišču v Adis Abebi.

Tudi cerkvena uprava se loči. Delitve v škofije in župnije ne poznajo. Vsako mesto in celo vas ima samoupravo in je z drugimi občinami le v zelo rahlih zvezah.

Monofitski državni cerkvi pripada približno tri in pol milijona Abesincev. Okrog dvajset tisoč pa se jih je ločilo od »abune« in so se združili spet z Rimom. Imenujejo se »Unijatska abesinska cerkev« in so dobro organizirani. Imajo tudi svoja semenišča, in sicer v Aheremu, v Akrourju in v Rimu. Bog daj, da bi tudi drugi Abesinci kmalu našli pot iz svojega krivoverstva k edino pravi katoliški veri!

*

V prejšnjem stoletju je imela Abesinija naravnost pravljično množino goveje živine. Bogataši so vsako leto obhajali slavnost, kjer so se vsi kopali v jezeru samega mleka. Leta 1889 pa je laško govedo zaneslo med abesinsko živino silovito kugo, da so črede kar kopnele.

Nova japonska vlada

Prva slika nove japonske vlade, katero je sesta vil Hirota. V prvi vrsti: vojni minister grof general Hizakacu Terauhi, ministrski predsednik in zunanji minister Hirota, trgovinski minister Takukihi Kavakazi. Druga vrsta: mornariški minister admiral Ozami Nagano, finančni minister Jejihi Baba in pravosodni minister dr. Reizaburo Hajaši. Tretja vrsta: kolonijalni minister Nagata, prometni minister Tanumogi, kmetijski minister Maieda, notranji in vzgojni minister Ušio.

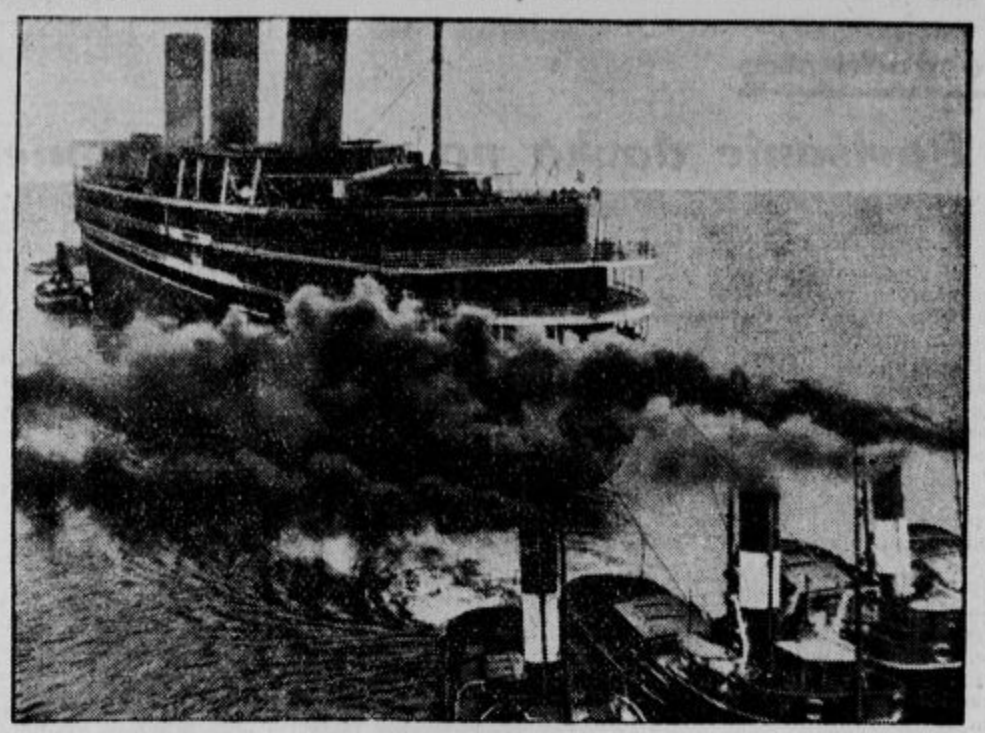

Zadnja pot nekdaj slavnega morskega orjaka

Francoski luksuzni parnik »L'Atlantique«, ki je pred malo leti bil še tako sloveč, vodijo sedaj vlačilci v glasgowsko luko, kjer bodo ladjo razdrli in prodali za staro železo

Prebivalci pragozda, ki še niso videli belega človeka

Španski dominikanci vikarijata Urubamba in Madre de Dios v Peruju v južni Ameriki so nedavno zvedeli, da biva neko pleme »Tojeris«, prebivalci pragozda, ob izvirih Rio Palma Real. Pripravili so ekspedicijo, ki naj bi poiskala te Indijance. Misijonar, ki je bil na čelu ekspedicije, je krenil po desnem pritoku reke Madre de Dios in naletel po desetdnevnem napornem iskanju na Tojere, ki so v neki gozdni jasi ravno praznovali šumno slavje. Spočetka so hoteli pobegniti, kmalu pa so se prepričali o miroljubnih misijonarjevih namerah ter se po tolmaču zapletli v živahen pomenek.

Trideset izmed njih: možje, ženske in otroci so se celo odločili — potem, ko so še enkrat obiskali grobove svojih mrtvih — pospremiti misijonarja na njegovem povratku do misijonske postaje. Ti Indijanci niso še nikdar gledali belokožcu v obraz in tudi z drugimi plemeni še niso imeli nikakih stikov. Po naravi so sicer plašni, a so hkratu zelo ljubeznivi in takoj postanejo tudi zaupljivi. Njihovo pozornost in strmenje pa je vzbujalo zlasti dejstvo, da so pred seboj gledali oblečene ljudi.

Otrok v rokah pobeglega blazneža

Iz blaznice Den Dolder na Holandskem je pobegnil nevaren blaznež, katerega so šele pred kratkim pripeljali v blaznico, ker je neozdravljivo bolan. Pobegnil je skozi zamreženo okno na stranišču na vrt ter odtod preplezal visoki zid in ušel v gozd. Njegov beg so sicer takoj opazili in ga začeli zasledovati. Ker pa je bilo že temno, so morali zasledovanje prekinili do drugega dne. Pobegli blazneš je bil oblečen v samo srajco. Na svojem begu se je ponoči oglasil v vasi Bilthoven ter vaščanom povzročil noč polno groze in strahu. Med potjo je nekje našel železen drog ter ga nosil s seboj. Ko je prišel v vas, je začel trkati na vrata župnišča, kjer pa je župnik že spal. Župnik se je zbudil in misleč, da so vlomilci, kateri so noč poprej pri njem v resnici vlomili je naglo telefoniral po policijo, ki je v nekaj minutah prihitela. Medtem pa je iz blaznice že tudi prišla novica, da je od tam pobegnil nevaren blaznež. Ta pa se je, kakor hitro je zbudil župnika, naglo potuhnil in skril. Policija je bila prepričana, da se blaznež klati blizu župnišča.

Medtem pa je blazneš hitel skrivaj drugod po vasi in povsod začel razbijati na vrata ter pobijati šipe na oknih. Ko je to opravil, je izginil. Le pri enem kmetu je počakal pred vrati, da so mu odprli. Ko je stopil kmet na prag in ga vprašal, kaj želi, je blazneš odgovoril: »Jaz sem prerok Ilija, ki hoče nocoj pri tebi nekaj ur spati. Če me takoj ne uslišiš, te pošljem v vicel« Kmet je naglo zaloputnil vrata in nesrečni blazneš je strašno preklinjajoč odšel naprej. Iščoč prenočišča, je zašel tudi v neki konjski hlev. Ponoči pa je kmet, ki je bil konjski hlev njegov, vstal in šel pogledat h konjem. Ko je kmet stopil v hlev, je blaznež planil vanj in zarjovel: »Izgini, jaz sem hudič!«

Medtem pa je policija pred župniščem že zvedela, kod se klati blaznež in je hitela za njim. Zagledali so ga končno na robu gozda. Izdajala ga je njegova bela srajca. Da bi ga ustrahovali, so policisti nekajkratov ustrelili za njim za strah, klicoč mu, naj obstane. Blazneš pa se je divje zakrohotal in izginil v gozd. Policisti pa za njim. Sredi gozda stoje štiri kmetije. V eni kmetiji živi kmet s svojo ženo in 14 mesecev starim sinčkom. Sredi noči se je prebudil kmet ter zaslišal, da na izbi, kjer spi otrok, nekdo hodi. Naglo jo poklical svojo ženo in oba sta ugotovila, da nekdo hodi po izbi, v kateri spi njun otrok. Brž sta vstala in hotela iti gori pogledat, ko je nenadno policija začela trkati na vežna vrata in zahtevala, naj jo spuste v hišo. Brž sta odprla, nakar so policisti povedali, da se je v njuno hišo skril pobegli blaznež. Mati, ki je takoj sprevidela, da je nevarni norec pri njenem otroku, je skoro od strahu omedlela. Od zgoraj pa je zadonel strašni smeh pobeglega norca.

Ko so stražniki hoteli vdreti na izbo, so ugotovili, da se je begunec dobro zabarikadiral. — Pred vrata je postavil težko skrinjo, sam pa se je postavil ob vrata z železnim drogom. Stražniki so mu klicali, naj se uda. Nastal je seveda velik šunder. Zato se je otrok, ki je dotlej spal, zbudil in začel pretresljivo jokati. Šele sedaj je blazneš zapazil otroka v zibeli. Sklonil se je čez zibelko in ga začel gledati. Strašne minute so minevale, vmes pa je kričanje vedno bolj naraščalo; jokal je otrok, krohotal se je blazneš. Nankrat pa je vse ponehalo.

Ljudje zunaj so mislili, da je blazneš otroka najbrž zadavil. Vodja policijske straže je sprevidel, da ne sme več čakati. Zato je velel stražnikom, naj streljajo. Prevrtan od več krogel se je blazneš zgrudil na tla. Policisti so vdrli v izbo, kjer so pa našli otroka docela nepoškodovanega.

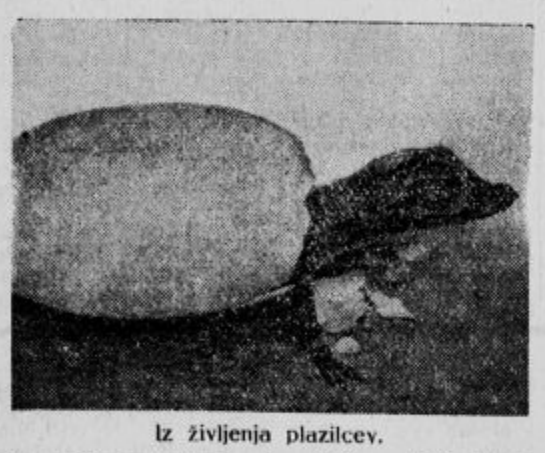

Iz življenja plazilcev.

Plazilci imajo hrbtenico ter dihajo s pljuči. Plode pa se z jajci, katere žival znese in pokrije s peskom ter jih potem ogreva sonce, da se izležejo mladi. Med take plazilce spadajo kuščarji, krokodili, želve in kače. Toda morsikaka kačja vrsta ima žive mladiče. Lupine jajc naših domačih plazilcev so mehke, medtem ko so lupine krokodilovih jajc zelo debele in močne. Na naši sliki vidimo, kako vzhodnoafriški krokodil leze iz svojega jajca. V sivi pradavnini so živeli na zemlji plazilci, ki so bili 30 metrov dolgi. To so bile orjaške kuščarice.

Živali živijo po urah

Prav za prav je čudno, da je večina živali navezanih na določene ure. **Kresnice** n. pr. se svetijo le ponoči. Čeprav jih imamo zmeraj v temi, vendar opazimo, da so v nočnih urah njih svetlobne pičice dosti svetlejše ko v dnevnih. Isto opazimo pri ponočnih metuljih. Ti **metulji** morejo svoje oči spreminjati za gledanje podnevi in za gledanje ponoči. Ko so znastveniki ujeli ponočne metulje in spravili v teman prostor, so opazili, da so bile ponoči oči naravnane za ponočno gledanje, podnevi za dnevno — čeprav so bili metulji zmeraj v temi. Prav tako se vedejo povodne rože, ki iztezajo svoje lovke in jih krčijo, kakor se menjavajo dnevni in nočni časi.

Točnost čebel

Najnatančnejše preiskave glede na časovno mero pa so dognali pri čebelah. Točno ob določeni uri se odpravijo čebele na pašo. Ko so čebele radi opazovanja ujeli in jih zaprli v posebno temnico. In tudi tu so se čebele ravnale natančno po določenem dnevnem času. Pravijo, da se čebele ravnajo najbrž po vplivu zračne elektrike, ki čez dan narašča in pojema. Zato so dali čebele v rudnik. A tudi v rudniku so se čebele držale svojega dnevnega reda in natančne točnosti, kar je dokaz, da imajo čebele zares razvit čut za čas. Čebele so celo navadili na to, da so prihajale le na dva, tri ali štiri dni ob isti uri k svojemu koritcu po hrano.

»Zakaj pa takoj ne pridete, Pepa, če vas kličem?«

»Saj nisem slišala.«

»Trikrat sem vas klicala.«

»To pa že ni res! Samo dvakrat ste me!«

»Pravite, da ste svetovni mojster v šahu? Pa se mi ne zdite podobni atletu.«

★

Miha strašno rad in veliko kadi. Iz velike pipe se venomer dvigajo debeli oblaki dima. Obiskat ga pride Jurij, ki v dimu komaj zagleda svojega prijatelja. »Fej te bodi, grdoba, ki toliko kadiš, da v tem zraku še vol ne more dihati.« — Miha pa mirno odvrne: »Že mogoče, ne zameri mi, ker res nisem vedel, da pridеš ti.«

Senovskim „privandrovcem“ v album

Rajhenburg, 2. aprila.

S svojimi dopisi v »Slovencu« glede razdružitve naše občine je senovski dopisnik tako zelo razdražil senovske JNSarje in marksiste, da so v »Jutru« z dne 29. marca t. l. zagnali obupen krik o nekih grožnjah, ki so baje naperjene proti njim. Kdo bi si mislil, da ima strah tako velike oči? Gospodje, le mirno kri; nikar se ne razburjajte, saj ni nihče dejal, da niste svobodni državljani Jugoslavije! O, kaj še! In tudi tega Vam nihče ne odreka, da niste za vzor v izvrševanju JNSarskih pofarskih dolžnosti. Saj vas dobro poznamo! Živo so nam še v spominu dogodki, ki so se izvršili ob zadnjih občinskih volitvah. Dobro vemo, kako je rajhenburški g. tovariš — gostilničar točil vam udeležencem sprevoda — zvečer po volitvah vino, da ste bili lahko bolj korajžni in lažje vpili: »Na gavge s Tratnikom!« Pa vseeno vas nista dosti marala gg. Marušič in Pirkmajer? Ali ni res? Vemo tudi dalje, da sta g. predsednik občine in g. delovodja povabila nekega dne k sebi v občinsko pisarno »Slovenčevega« dopisnika in mu prigovarjala, naj opusti pobiranje podpisov za razdružitev, ker se bo radi teh podpisov še kesal. Hotela sta tudi videti, kdo vse je že podpisal, pa se jima ni posrečilo ne prvo ne drugo. Vemo tudi, kako pravicoljubni ste gospodje, ki se v »Jutru« podpisujete s šifro »Privandrovci«. Priznate, da se je priključenim občinam zgodila krivica, a popraviti te krivice ne pustite. Veste dobro, da je g. rudniški ravnatelj dal zagotovilo, da se nobenemu delavcu, ki se s podpisom izjavi za razdružitev, ne bo ničesar zgodilo. Toda kljub temu plašite ljudstvo v svojem »pašaluku« kar naprej z različnimi izmišljotinami. Pravite, da ste pobirali podpise proti razdružitvi »zgolj iz gospodarskih ozirov«. No, tepec, kdor vam kaj takega verjame! Poznamo predobro vaše »gospodarske ozire«, ker smo jih bridko občutili ves čas vašega »paševanja«. »Zgolj iz gospodarskih ozirov« ste tudi menda pustili, da je dolg za šolo narastel od 4 na 7 milijonov Din. Morda ste še celo ponosni na to svoje gospodarstvo, kdo ve?!

Toda, kaj bi vas dalje vznemirjal! Le eno pomnite: »Počasi, pa gotovo!«, to je geslo onih, ki vračajo ljudstvu svobodo in pravico, ki ste jo vi toliko časa grdo teptali! Prišla bo ura, ko bomo lahko res svobodno volili ljudi, ki naj vodijo eno ali drugo občino. Ne bomo vam, tedaj po vašem vzorcu grozili z »gavgami«, o ne! Le v vaš album vam bomo zapisali ono znano narodno:

»Kakar boste vandrat' šli,
pridite povedat',
da bomo vam pomagali
punkeljčke povezat!«

Pa še tisto bomo dostavili: »Adijo, pa zdravi ostanite!«

Še tole glede senovskega dopisnika »Slovenca«, ob katerega ste se gospodje grdo spotaknili: Plitve in zagrizene so vaše besede, ki niti niso vredne našega odgovora. V takem tonu govoriti o možu, ki je svoje zdravje žrtvoval na oltar domovine in ki zadnji čas celo bolan leži, je negostojno in žaljivo! Moža, ki je bil soustanovitelj »Probude«, prvega društva na Senovem in ki je bil dne 23. marca t. l. na občnem zboru tega društva, ki ima sedaj sedež v Rajhenburgu, — izvoljen za prvega častnega člana »Probude«, tega moža blatiti ne odobravamo! Da pa gre občinska uprava svojim občanom na roko, ni to nobena milost, ki jo izkazuje, ampak je to njena sveta dolžnost. Saj je vendar občinska uprava radi ljudi in ne ljudje radi nje! Menda se razumemo?!

Velik brzoturnir Slov. šah. zveze

Organizacijska zamisel Slovenske šahovske zveze je že globoko pognala svoje korenine v naših šahovskih tleh. Preteklo je leto dni, odkar je Zveza po skromnih pripravah začela usmerjati vse naše razcepljene šahovske sile v enotno skupno delovanje. Po trimesečnem obstoju od njene ustanovitve sem so v Zvezi včlanjeni že skoraj vsi javni klubi. Njeno delo raste z dneva v dan.

Druga velika prireditev v njenem programu, s katerim hoče zlasti razširjati zanimanje za kraljevo igro med vsemi sloji, bo velik brzoturnir, ki se bo vršil v nedeljo 5. aprila v kletni dvorani hotela Metropol. Že lani je ta svojevrstna prireditev privabila močno število šahistov, letos pa jih utegne biti še mnogo več. Da bi se vsi podeželski in zunanji šahisti lahko udeležili te naše tradicijske šahovske manifestacije, se bo igralo zjutraj od 9.30 do 13 in popoldne od 14 do 18. Tako bodo lahko vsi pravočasno prišli na vlake in avtobuse.

Vso prireditev bo vodil, kakor lani, g. prof. dr. Bajec. Od 8 naprej se bodo sprejemale prijave; prijavnina znaša 10 din. Žreb bo določil vsakemu igralcu številčno mesto in skupino v kateri bo dopoldne igral. Dopoldanski uspeh pa bo določil razmestitev za popoldne. Vsi šahisti (izjemoma letos še tudi neorganizarani), slabi začetniki in spretnejši, stari in mladi, se bodo lahko prijateljsko pomerili. Prav tako so vabljene naše šahistinje. Vsi šahisti naj prinesejo pregledne in dosti velike šahe s seboj. Klubi naj jih svojim članom posodijo. Vsi šahisti, igralci in gledalci naj pridejo v nedeljo k nam, da skupno pokažemo svojo veliko ljubezen do prelepega šaha.

Naznanila

Ljubljana

1 *Vič.* Drevi ob 8 po postni pridigi bo v Društvenem domu zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami Potovanje okrog Afrike«. Predaval bo g. dr. Kulfic.

1 *Prosvetno društvo »Ljubljana« — mesto* vabi vse svoje člane in članice na redni občni zbor, ki bo danes zvečer ob 8 v veliki dvorani hotela Metropol z običajnim dnevnim redom. Prosimo polnoštevilne udeležbe! Odbor.

1 *Slovenski pasijon*, po rokopisu škofjeloške pasijonske procesije iz l. 1721, s prologom, predigro, štirinajstimi slikami (postajami križevega pota) in zbornim petjem lepih starih pesmi bo Kat. prosv. društvo v Sp. Šiški vprizorilo v samostanski dvorani v ponedeljek, dne 6. t. m., ob 8 zvečer. Vstopnice se dobe vsak večer in v nedeljo ves dan v društveni knjižnici ter v ponedeljek zvečer pred vhodom v dvorano.

1 *Društvo Dečji in materinski dom kraljice Marije v Ljubljani* ima svoj redni letni občni zbor *v sredo, dne 15. aprila 1936 ob 18 zvečer* v Ljubljani, Lipičeva ulica št. 6 z običajnim dnevnim redom.

1 *Redni letni občni zbor Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani* bo v nedeljo 19. aprila ob 10. dopoldne v društvenih prostorih Narodnega doma.

1 *II koncertu Glasbene Matice* v ponedeljek, dne 6. t. m. ob 20. uri v veliki Unionski dvorani. Skladatelj Fran Liszt je znan kot eden največjih pianistov vseh časov prav tako pa tudi kot prvovrstni skladatelj romantične smeri. Rojen je bil blizu Bratislave in kmalu nastopal kot čudoviti otrok-štipendist. V poznejših letih je večinoma živel v Rimu, Budimpešti in Weimarju. V njegovem skladateljskem delovanju ločimo nekako 3 dobe. V I. dobi je delal večinoma transkripcije za klavir. Druga, takozvana Weimarska doba je posvečena inštrumentalni glasbi. Napisal je 15 simfoničnih pesnitev in 15 rapsodij za klavir. V tretji dobi, rimski dobi pa sta nastala dva znamenita oratorija Legenda o sv. Elizabeti in leta 1872. Kristus, ki je najmočnejše njegovo delo pisano za soli, zbor, orgle in veliki orkester. To delo izvaja pevski zbor Glasbene Matice s celotnim aparatom kakor ga zahteva partitura pod vodstvom ravnatelja Poliča v ponedeljek zvečer. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice, spored s tiskanim besedilom bo na razpolago od petka dalje.

1 *Redni letni občni zbor Bolniške blagajne ljubljanskih mestnih nameščencev* bo v ponedeljek, dne 6. aprila t. l. ob 18 v zborovalni dvorani mestnega poglavarstva z običajnim dnevnim redom. K polnoštevilni udeležbi vabi načelstvo.

1 *Nočno službo imajo lekarne*: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Maribor

m *Koncert pevskega zbora »Drava« iz Maribora* se vrši v nedeljo, 5. aprila popoldne v *Framu* (dvorana Turner). Sodeluje koncertni tenorist Avg. Živko pod vodstvom pevovodje Horvata.

Ptuj

1 *Glasbena Matica v Ptuju* priredi v soboto 4. t. m. ob 20 glasbeni večer skladb prof. Mirka v mestnem gledališču.

Drugi kraji

Sucherje—Zadobrova. Dramatični odsek Pevskega društva bo v nedeljo, 5. aprila zaključil letošnjo sezono z dramo »Deseti brat«. Začetek ob 4 popoldne. — Vabimo!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 3. aprila: 11 Šolska ura: O postanku jam in drugih kraških pojavov (g. Ivan Michler). — 12 Koncert vojaških godb (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Vrsta resnih in veselih pesmic (plošče). — 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18 Ženska ura: Kriza družine (ga. Angela Vode). — 18.20 Čajkovski: Romeo in Julija — uvertura (plošče). — 18.40 Pravna ura: O zemljiški knjigi III. (g. sodnik Valentin Bidovec). —19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nac. ura: Naša živinoreja ter vzhodna in zapadna tržišča (g. Zorčič iz Zagreba). — 19.50 Plošče. — 20.10 Dueti: Klavir in harmonij: (gdč. Melita Gnjezda in g. Dimitrije Kaškarov). — 20.40 Plošče. — 21 Dijaški zbor škof. gimn. iz St. Vida n. Lj. Orgelski koncert (g. Blaž Arnič). V odmoru okrog 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Drugi programi:

Petek, 3. aprila: Belgrad: 19.30 Vokalni koncert. 20.30 Večerni koncert radijskega orkestra. — 21 Prenos iz Ljubljane. — *Belgrad II.:* 8 Vokalni koncert Jugoslovanske glasbe. — 14 Predavanje Derviša Korvjukuta o »Pomladi pri naših muslimanih«. — 17.45 Intervju o zunanji politiki balkanskih držav. — 22.20 Balkanske narodne pesmi. — *Zagreb:* 20 Pihalni orkester Križarjev. 21 Prenos iz Ljubljane. — *Dunaj:* 19.25 Saint-Saensonova opera »Samson in Dalila«. — 22.10 Zborovski koncert. — 23.20 Slavni pevci na ploščah. — *Budimpešta:* 20.15 Koncert Filharmonične družbe. —22.35 Zabavna glasba. — *Trst-Milan:* 20.45 Igra. — 21.15 Jazz. — 22.10 Plesna glasba. *Rim-Bari:* 17 Prenos koncerta iz Aleksandrije sv Cecilije. — 20.35 Orkestralni koncert — 22 Kino orgle. — 22.40 Plesna glasba. — *Praga:* 19.50 Orkestralna glasba — 20.30 Kvapilova igra »Oblaki«. — 22.20 Klavir — *Bratislava:* 20.30 Post v češki poeziji kot simbol. — 21.10 Vojaška godba. — 22.45 Plošče. — *Varšava:* 20 Simfonični koncert. — *Berlin:* 19.10 Mali radijski orkester. — 20.45 Brahmsov koncert — 22.30 Zabavni koncert deželnega orkestra. — 24 — 1 Plesne plošče. — *Königsberg:* 20.10 Slavnostna glasba. — 22.35 Nočna glasba. — *Hamburg:* 20.30 Zabavni koncert —

Sport

Kdo bo zmagovalec cross-country državnega prvenstva

Nedelja 5. aprila ob 11.15 dopoldne, igrišče Korotana, Rakovnik.

Pod pokroviteljstvom bana Dravske banovine, gosp. dr. Natlačena in častnim predsedstvom komandanta divizije, generala gosp. Nedeljkovića ter župana Ljubljane, gosp. dr. Adlešiča.

Po nekoliko letih bomo v nedeljo zopet deleža krasnega užitka, ki nam ga bodo v borbi za naslov prvaka Jugoslavije v cross-countryju za moštvo in poedince nudili najboljši dolgoprogaši iz cele kraljevine.

Tekmovanje, ki polaga na poedinca zelo velike zahteve in zaradi tega omogoča nastop res najboljšim dolgoprogašem, bo prvenstveno zbralo na startu gros atletov iz Dravske banovine (Celja, Ljubljane in Maribora), kajti Slovenija že dolgo uživa sloves, da je vzgojila največ in najboljše dolgoprogaše v naši državi.

Uganka je le, ali bo Ljubljana še vnaprej držala primat v tej vrsti lahkoatletskih tekmovanj, ali bo pa prvenstvo romalo kam drugam, prvenstveno v Maribor. Ljubljana je dejanski center vsega telesno vzgojnega pokreta v Dravski banovini in postaja počasi tudi center vsega telesnovzgojnega gibanja v naši državi. Kakor je vodstvo tega gibanja že zdavnaj utrjeno v Ljubljani za telovadbo, zimske športe in plavanje, si slednja upravičeno priboruje vodstvo tudi v lahki atletiki. ASK Primorje in SK Ilirija sta vsak dvakrat zaporedoma zmagala v cross-country prvenstvu države za moštvo, Krevs (Primorje) in Bručan sta istotako po dvakrat zaporedoma postala državna prvaka za poedince v cross-countryju. ASK Primorje je tudi trikrat zaporedoma zmagal v prvenstvu Jugoslavije za moštvo.

Ni čuda potem, da pred mnogo obetajočimi Mariborčani, ki v atletih Kanglerja, Štraubu in Podpečanu (Železničar) ter v Germovšku in Štruclu (Maraton), dajemo še vedno največje izglede za zmago moštvoma Ilirije in ASK Primorja, ki sta najbolj izenačena v naši državi, kakor tudi poedincema Bručanu (Ilirija) in Krevsu (ASK Primorje), ki sta že več let najbolj uspešna jugoslovanska in naša reprezentanta v tekih na dolge proge. Z lepimi izgledi gredo v borbo tudi napredujoča celjska Jugoslavija, zagrebški Maraton, letošnji prvak Zagreba in moštvo belgrajske Jugoslavije ki je bilo pred kratkim močno ojačeno s pristopom znanega maratonskega tekača Šporna (prej Ilirija), ljubljansko Ilirijo pa je izstop Šporna močno oslabil.

Toda tudi klubi, ki ne razpolagajo z močnimi moštvi, pošiljajo v borbo odlične poedince, ki bodo delali velike preglavice tudi najboljšim. Znana imena: Slogaš Starman, poleg Šporna najboljši jugoslovanski maratonski tekač, Dolinšek (član ljubljanskega Korotana), Čavić in Takač (člana varaždinske Slavije), Bloch (član zagrebškega Makabija) in razni drugi bodo močno spremenili tabelo vodilnih v tekmovanju poedincev.

Naše mišljenje o izgledih za zmago obeh ljubljanskih favoritov SK Ilirije in ASK Primorja, kakor tudi Bručana (Ilirija) in Krevsa (ASK Primorje), vam bomo povedali šele en dan pred tekmovanjem, povemo vam pa že danes, da bo borba dveh izenačenih nasprotnikov edinstvena po lepoti, ogorčenosti in neizvesnosti, ki bodo šele na samem cilju razjasnjena.

Da polagajo na to prvenstvo tudi naše najvišje vojaške in civilne oblasti veliko važnost, dokazuje počastitev, ki so jo izkazali prireditvi ban Dravske banovine, gosp. dr Natlačen, komandant Dravske divizijske oblasti, diviziški general gosp. Nedeljković in župan Ljubljane, gosp. dr. Adlešič s prevzemom pokroviteljstva, oziroma častnega predsedstva

Ker se vrš borba na cross-country prvenstvu tudi za prehodna darila bana dravske banovine in župana Ljubljane, ki sta si jih oba dvakrat zaporedoma priborila motvo Ilirije oziroma njen član Bručan, opozarjamo sportno občinstvo, da si krasna darila ogleda v izložbi tvrdke Magdič. Šelenburgova ulica.

Istotam je izložen zanimiv načrt tekmovalne proge s startom in ciljem na igrišču Korotana, Rakovnik, ki nazorno prikazuje potek tekmovalne proge, dolge 2.5 km. tako da jo bodo tekmovalci morali preteči štirikrat.

Proga je izbrana tako, da bodo gledalci z igrišča mogli spremljati borbo skoro na vsej progi.

Prireditelj je tudi hotel ustreči sportnemu občinstvu in mu omogočiti čim večjo udeležbo, zaradi česar je določil pričetek tekmovanja za 11¼ dopoldne, istotako je določil propagandno nizko vstopnino: Din 4 za odrasle, 2 Din za mladino, dijake in vojake, ki dovoljuje dostop najširšim slojem.

Apeliramo na sportno Ljubljano da polnoštevilno poseti cross-country prvenstvo Jugoslavije in sodeluje pri afirmaciji velikega napredka slovenskega lahkoatletskega sporta.

Opozarjamo tudi sportno občinstvo izven Ljublane, da je udeležencem dovoljena polovična vožnja. Na odhodni postaji morajo kupiti celo karto in rumeno legitimacijo O št. 13 (po Din 5), ki upravičuje udeleženca do brezplačnega povratka proti potrdilu Odbora za izvedbo dvomatchev, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 1-III, na dan tekmovanja dopoldne na tekm. prostoru. Znižana vožnja velja od 2.—7. aprila za II. in III. razred osebnih in brzih vlakov.

★

J Z S Z. — **Zbor smuških učiteljev razpisuje tečaj za zvezne smuške učitelje.** Tečaj se bo vršil od 15. aprila do vštevši 25 aprila v koči pri Sedmerih jezerih Podzveze, oziroma klubi, naj prijavijo v ta tečaj samo člane, ki so smuško tehnično (praktično) popolnoma izvežbani, udeleženca, ki ne bi obvladal vseh osnovnih likov, bo vodja tečaja zavrnil. Prijavijo naj se v prvi vrsti člani, ki imajo v zimski dobi možnost za učenje smučanja ter so stari najmanj 20 let. Prijavnine ni. Skupni odhod na Sedmera jezera bo dne 14. aprila po prihodu jutranjega vlaka s postaje Bohinjska Bistrica. Cena hrane in prenočišča se bo še pravočasno objavila. Izpiti se bodo vršili isto tam dne 25. in 26. aprila. Kandidatje, ki nameravajo polagati samo izpite, tako praktične kakor teoretične, morajo biti v koči pri Sedmerih jezerih najkasneje dne 24. aprila zvečer. Seznam učne tvarine se dobi proti odškodnini 2 din v zvezni pisarni. **Prijave je poslati najkasneje do 8. aprila t. l. na JZSZ — Zbor smuških učiteljev, Ljubljana,** Tyrševa 1. Na zakasnele prijave se ne bo moglo ozirati. — Z. S. U. Tajnik II.

Zbor sodnikov JLAZ-e Ljubljana. Na državno cross-country prvenstvo, ki se vrši v nedeljo dne 5. t. m. na Rakovniku se delegira tale sodniški zbor: vrhovni sodnik: Slamič, voditelj tekmovanja: Polajnar, starter: Luin, časomerilci in sodniki na cilju: Gorjane, Slamič, Windiš, Luin, Kocmur, glavni zapisnikar: Cek, Števec krogov: Pevalek, sužbujoči zdravniki: dr. Bonač, dr. Cunder, dr. Drobnič, glavni reditelj: Cigan, sodniki na progi: I. kontrola: Cerar, Trtnik, dr Dougan, II. kontrola: Vidic, Mahkovec, Megušar II. III. kontrola: dr. Kubelj, Premrl, dr. Košir, Stok, IV. kontrola: Michel, Hvale, Svetek, V. kontrola: Kos, Cuderman, Gostiša, VI. kontrola: Cimperman, Skušek, Banko II. VII. kontrola: Potokar, Vrhovnik Sebell, VIII kontrola: Sketelj, Šega, Rajič M. IX. kontrola: Bradač, Nagy, Rajič N. Jordan I. X. kontrola: dr. Šifrer, Vončina, Kalan XI kontrola: Stepišnik M., Žorga A., Zimerman, XII. kontrola: Keber, Banko I., Putinja, ing. Klemenc, XIII. kontrola: dr. Alujevič, ing. Stepišnik, Saunig, XIV. kontrola: Gnidovec, Weibl, Stropnik, Kernev XV. kontrola: gem Černe Kržan, Piccolli, Klepec. Vsi gorimenovani morajo prisostvovati skupnemu sestanku, ki se vrši na dan tekmovanja ob 9 dopoldne v gostilni »Počivalnik« na Rakovniku (pri cerkvi). Izven ljubljanski gori nenavedeni sodniki, ki želijo sodelovati v juriji, se kooptirajo le v slučaju, če se prijavijo do 9 dopoldne na dan tekmovanja vrhovnemu sodniku. Glasom sklepa seje morajo vsi gg. sodniki, člani sodniškega zbora v Ljubljani brezpogojno sodelovati pri tem tekmovanju ter se bo napram odsotnim najstrožje postopalo. — Kot delegata Zveze sta določena zvezna odbornika gg. Kermavner in Megušar.

Kolesarska podzveza. V nedeljo 5. t. m. se vrši ob 11 v prostorih gostilne pri Amerikancu izredni sestanek. Dnevni red: poročilo tajnika, teh. referenta in blagajnika, verifikacija vozačev in določitev terminov za izvedbo dirk posameznih klubov v letu 1936. Obvešča SK Zalog, da je po rešitvi podzveze od 15. marca in Zveze Zagreb od 29. aprila 1936 znižana kazen vozačem Kodrič Franc, Bručun Franc, Primar Ivan in Lipovšek Slavko od 6 na 3 mesece počenši od 1. januarja 1936 dalje. Potrjuje se dopis. SK Vrhnika z dne 11. marca in se rezervira termin 7. julij.

Pozdravni večer olimpijskim tekmovalcem za dan 4. aprila je z ozirom na dogodke v upravnem odboru preložen na poznejši čas. — JZSZ.

LZSP (službeno). Seja upravnega odbora bo danes ob 20 v dameski sobi kavarne Emone. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe, ker je to zadnja seja pred redno letno skupščino LZSP

SK Ilirija — Ježica (nogometna sekcija). Danes se bo vršil sestanek ob 19.30 uri pri Rebcu na Tyrševi cesti. Sestanek je strogo obvezen za vse nogometaše, radi nedeljske tekme. Tajnik

Skalaška smuška tekma na Voglu v smuku s Šije na Sp. Vogel bo v nedeljo dne 5. aprila. Borba bo za pokal tov. Hronde, ostali najboljši tekmovalci pa prejmejo lepa praktična darila. Pri tej tekmi bodo sodelovali vsi verificirani in neverificirani smučarji Skalaši. Prijave sprejema T. k. Skala v Ljubljani.

Odbor za izvedbo lahkoatletskih dvomatchev. Glasom sklepa zadnje zborove seje imajo vsi ljubljanski klubi, člani J Lasa, staviti na razpolago po 5 rediteljev za cross-country prvenstvo države, ki se vrši v nedeljo, 5. t. m. ob 11.15 na igrišču SK Korotana, Rakovnik. Pozivajo se klubi: Ilirija, Jadran, Korotan, Planina, Primorje, Sloga in Slovan, da zadostijo temu sklepu in opremijo reditelje z rediteljskimi znaki. Reditelji se morajo javiti vodstvu tekmovanja na igrišču Korotana, najcoznejše ob 10.

JASO. Danes ob 18 odborova seja na tehniki (I. nadstr.). Razen odbornikov naj pridejo deleži tovariši: Heim, Dečman, Kersnik, Omerza, Kranjc, Pernaš, Dovjak, Reicher, Vrankar, Močnik in Pregelj.

L. Ganghofer: 53

Grad Hubertus

Roman

Robert je prišel prvi in segel očetu v roko. »Na lovsko srečo, papa, tu smo! Imenitno zdrav si videti, kakor vedno. Mi mladi se staramo z vsakim dnem, tebe pa sveti Hubert naravnost čudežno mladi. Zares se čudim, kako izvrstno ti služi zdravje. Seveda, lov! Kdor bi mogel imeti tako dobro ko ti!«

»Meniš?« se je zasmejal grof Egge. »Toda govori tiše, gonjači so se že razpostavili. In daj, prosim te, vrzi stran cigareto. Jaz in moji gamzi tega nismo vajeni. Če hočeš kaditi, ti lahko posodi Schipper svojo čedro.«

»Oprosti, pozabil sem.« Cigareta je zletela v mah.

Zdaj je prišel Vili. Prisrčno je objel očeta in ga poljubil na obe lici. Grof Egge ga je meril prijazno in vendar malo podsmehljivo — nove, bleščeče črne irhovke, ki jih je nosil Vili, mu menda niso bile všeč.

»Pozdravljen, fant! In kako si se nališpal, uuh! No, kako se boš danes ti obnesel, sem radoveden. Tvoje hlače se svetijo, ko povoščene! In povej mi, ti bolha nežna, kako je s tvojim zdravjem? Ali so ti monakovski mazači spet dobro očistili zarjavelo cev?«

»Seveda, papa! Spet se vse sveti in blešči ko zdajle nova puška.«

»Tako je prav. In daj si —« Grof Egge je obmolknil in drobneje pogledal, ko je videl prihajati Tasila. »Aaah! Gospod doktor Egge! In videti je, pri Bogu res, ko pravi lovec. Ali pa nimaš morda le peresa za ušesom?« Bila je šala in grof Egge se je tudi smehljal, toda glas mu je zvenel trdo.

Tasilo je menda to čudno dobrodošlico preslišal. Mirno je ponudil roko svojemu očetu. »Dober dan, papa! Dolgo se že nisva videla.«

»Ti si vedno v delu. Upam, da ti pravde dobro teko. Kako se kaj počutijo tvoji malopridneži?«

»Koga meniš?«

»Tvoje tako zvane klijente: gozdne zločince, divje lovce in tako naprej.«

»Med svoje klijente štejem tudi tvojega starega prijatelja kneza Wittensteina.«

Grof Egge je osuplo pogledal. »Kaj je pa zagrešil?«

»Ali papa!« se je zasmejal Vili. »Kaj neki ti ne šine v glavo? Wittenstein je poveril Tasila z upravo svojega premoženja.«

Zdaj se je osuplost grofa Eggeja spremenila v resnično začudenje. »Gromska strela! Potem počne dobivati tvoja obrt zlato dno. Vem, koliko moram leto za letom šteti svojemu odvetniku. In proti Wittensteinu sem pravo revše. To ti mora vreči lepe denarje?«

Temna rdečica je zalila Tasilovo čelo; vendar je mirno prikimal. »Da, papa!«

»Potem pa prispevka, ki ti ga plačujem, morda niti več ne potrebuješ?«

»Ne. Če misliš, da moreš denar boljše obrniti, se mu rad odpovem.«

Robert si je vleke! skrbno negovane brke skozi prste in smešeč se pogledal stran. Vili je urno stopil k Tasilu, kakor da se opredeljuje zanj v sporu, o katerem se je bal, da bo izbruhnil.

Grofa Eggeja pa Tasilov odgovor ni menda čisto nič neprijetno dirnil. »Dobro! Govorila bova še o stvari. Zdaj so na vrsti važnejše zadeve!« — Pogledal je na uro. »Pol ure imate časa, da pridete na svoja čakališča. Natanko ob petih se začne pogon. Schipper, ti greš z Robertom na prehod pod skalno steno. Moser ti z Vilijem na prehod tam zadaj. In pazi, da mi fant ne podere kakšne koze! Drugače bo treščilo. In ti, Hornegger, odvedi svojega strelca tam, tja pod cretje, k stari limbi.«

France je začudeno pogledal, ko je čul navodilo.

»Naprej torej!« je ukazal grof Egge, zavzel svoj prostor in potegnil daljnogled iz toka.

Njegovi sinovi so zamahnili s klobuki. »Na lovsko srečo, papa!«

»Z lovsko zahvalo!«

Schipper je krenil z Robertom na levo vkreber čez pobočje, dočim sta France in Moser odšla s svojima strelcema na desno po dragi. Svet je padal in kmalu so zgubili grofa Eggeja iz oči. Čez tisoč korakov nekako so dospeli do stare limbe, kjer sta se ustavila France in Tasilo.

Moser, ki se je žuril naprej, je priganjal: »Podvizajte se, mladi gospod! Nimava več dosti časa in čaka naju še lep kos poti navzgor.«

»Ni nič sile,« je menil Vili, »čuvati se moram.«

Medtem je pripravil France pod limbo udoben sedež.

»Kje se nehajo stečine?« je vprašal Tasilo.

»Stečine?« je zagodel lovec. »Jaz ne vem za nobeno tod blizu. Zakaj vas je gospod oče poslal tu sem, si ne morem misliti. Tu še moj živ dan ni hodila nobena divjačina. In tudi danes ne bo.«

»Nesreča ne bo prevelika!« se je nasmehnil Tasilo.

»Sedla sta in Tasilo si je položil puško čez kolena. Na limbinih koreninah za njim se je spustil France na svoj sedež. Čez nekaj časa sta zagledala vrh cretne planjave Roberta in Schipperja, ki sta se vzpenjala po ozki goljavi proti skalni steni.

Čim sta dospela do svojega čakališča, je v skrajnem kotu cretne planjave počila pištola in naznanila, da se je pričel pogon. Odmev strela se je odbil od gorskih vrhov, v goščavi se je z ropotom zakotalilo kamenje — in spet je zavladala globoka tišina.

Robert je napel oba petelina. Potem je segel v žep in stisnil kovanec za deset mark lovcu v roko: »Povej mi, ali je papa prave volje?«

Schipper je menda zavohal pomen tega vprašanja. Muzajoč se je priprl levo oko. »Potrebujete pač njegovo dobro voljo?«

»Že mogoče!«

»Ves dan je bil vesel, kar se da. Toda kakšno bo vreme drevi, je čisto odvisno od tega, kako se bo obnesel pogon. Če bo zadel kaj pravega, se nam obeta vesel večer. In če hočete k temu kaj pripomoči, ne streljajte, ako vam pride morda kak kozel pred puško. Grof Egge ima svoje muhe, če kdo drugi kaj ustreli. In od tega ne izvzema tudi ne svojih gospodov sinov.«

Robert je zaprl petelina, postavil puško zadaj za sebe in si prižgal cigareto. Zanj je bil lov pri kraju.

Na glavnem čakališču je počil prvi strel in med številne odmeve se je mešalo zveneče ukanje gonjačev. Tišina, ki je kakor spala nad obširno gorsko dolino, je minila in se ni več vrnila. Vedno znova so se oglašali hrupni klici gonjačev, če so uzrli divjačino ali skušali spet naravnati vrsto, ki se jim je na težavnem svetu zmešala. Še trikrat je počila puška grofa Eggeja na glavnem čakališču kraj cretja, v kotu, kjer je sedel Vili, je padlo sedem strelov hitro zapovrstjo.

Samo pod skalno steno se ni nič zganilo. Tihe je bilo tudi pri limbi. S prekrižanima rokama sedeč se je nasanjal Tasilo na drevo in v tihih mislih gledal gori proti počasi plavajočim oblakom, ki so jih rahlo zlatili zadnji žarki gasnočega sonca. Sanje njegove sreče so mu polnile dušo. Pač je vedel, da ga čaka še trd boj z očetom, a vedel je tudi, da bo zmagal. Misli so mu romale v lepo bodočnost okoli njega so potonile gore z vsem, kar so nosile.

Pers. št. 3753-143/36.

Razpis službenih mest pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani.

RAZPIS

Na osnovi § 102. zakona o mestnih občinah razpisuje mestno poglavarstvo v Ljubljani:

1. Eno službeno mesto veterinarja-pripravnika.
2. Eno službeno mesto agronoma-pripravnika.

Vsi prosilci morajo izpolnjevati splošne pogoje za sprejem v mestno službo po § 6. službene pragmatike za ljubljanske mestne uslužbence, oziroma § 3. zakona o uradnikih.

Prosilci za službeno mesto pod 1. morajo dokazati, da so dovršili veterinarsko fakulteto in položili diplomski izpit.

Prosilci za službeno mesto pod 2. morajo dokazati, da so dovršili agronomsko fakulteto in položili diplomski izpit.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, izpričevalo o položenih izpitih, diplome, dokaz o odsluženju kadrskega roka, oziroma, da je vojaške službe popolnoma oproščen, nravstveno izpričevalo, zdravniško izpričevalo mestnega fizikata, potrdilo pristojnega oblastva, da ni pod skrbstvom, v konkurzu, ali da ni nad njim podaljšana očetovska oblast, da ni bil s sodno razsodbo obsojen na izgubo častnih pravic, mladoletni prosilci reverz očeta oziroma varuha, da pritrjuje vstopu v mestno službo in prevzema odgovornost za ev. škodo, navedbo, ali je s kakim mestnim uslužbencem v sorodstvu ali svaštvu), je vložiti najkasneje do 18. aprila 1936 pri personalnem oddelku mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Vse do sedaj vložene prošnje se ne bodo upoštevale.

MESTNO POGLAVARSTVO V LJUBLJANI,
dne 1. aprila 1936.

Predsednik: **Dr. Adlešič Juro** l. r.

Naznanjamo žalostno vest, da je gospod

Kandrič Matko

sreski načelnik v Gornjem gradu

dne 1. aprila 1936 ob 15 v celjski bolnišnici umrl. Sprevod nepozabnega starešine se bo vršil dne 3. aprila 1936 ob 16.30 izpred poslopja sreskega načelstva v Celju do gostilne »Zeleni travnik«. Končni pogreb se bo vršil pa dne 4. aprila 1936 pri Veliki Nedelji niže Ptuja.

Uradništvo sreskega načelstva Gornji grad

Zahvala

Vsem, ki ste lajšali bol mojemu možu v zadnjih težkih dneh, kakor tudi vsem, ki ste globoko sočustvovali z menoj ob prebridki izgubi in ga v tolikem številu spremili na njegovi zadnji poti, izrekam najlepšo zahvalo. Zlasti pa si štejem v dolžnost zahvaliti se g. duh. svetniku Ramovšu, ki je pokojniku podelil sv. popotnico, enako g. dr. Michelitschu za njegov trud in pomoč v bolezni, dalje g. šol. upr. Žitku za tolažbo in naklonjenost v zadnjih dneh, kakor tudi za prisrčne poslovilne besede. Prisrčna hvala vsem, ki so se v govorih poslovili od pokojnika, kakor tudi gg. pevcem za ganljive žalostinke, ter vsem darovalcem krasnih vencev. Iskrena hvala tudi rezervnim častnikom-tovarišem in prijateljem, ki so pokojnikovo truplo nosili, ter gasilski četi. Najtoplejša zahvala preč. duhovščini in številnemu učiteljstvu, ki so prišli od blizu in daleč, da mu izkažejo poslednjo naklonjenost. Vsem Bog plačaj!

Velike Lašče, dne 3. aprila 1936.

Žalujoča žena in sestra.

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nepozabnega soproga, očeta, starega očeta, strica in svaka, gospoda

Ivana Kneza

davčnega upravitelja v pokoju

kakor za poklonjeno cvetje, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo vsem onim, ki so se dragega pokojnika spominjali v tihi molitvi, vsem, ki so ga prišli kropit in ga v tako lepem številu spremili na njegovi poslednji poti, pa tudi vsem onim, ki so nam ob težki izgubi kakorkoli pokazali sočutje. Bog plačaj vsem!

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska. 3 *mm* visoka petitna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Spretno modistko

in vajenko, stanujočo v Ljubljani, sprejme takoj Ivanka Stegnar, Ljubljana, Stritarjeva. (b)

Službo dobi

gradbeni tehnik s prakso, vešč v izvrševanju proračunov. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Tehnik« št. 4691. (b)

Dva kroj. pomočnika

za splošno krojaštvo — sprejmem. Ivan Meznarič, Sv. Lovrenc na Dravskem polju. (b)

Gospodično ali gospo

sprejmem k dve in polletnemu fantku. Opravljala bi tudi hišna dela. Ponudbe s sliko poslati na naslov: Knjigarna Đorđević, Požarevac. (b)

Trgovski pomočnik

perfekten železninar, z daljšo prakso, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno mesto« št. 4680. (b)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da

Prodam gostilno

s posestvom, na Gorenjskem, ali oddam v najem. Informacije daje Sešek, Medvode 16. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana, Krekov trg 10

Kupim hran. knjižice

Ljudske ali Mestne hranilnice. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »20.000« št. 4686. (d)

Auto-motor

Če avto svoj stari prodajaš al' motorja bi znebil se rad brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Motor AJS 350 ccm

v odličnem stanju, ugodno naprodaj. Fr. Pollak, Erjavčeva 12. (f)

Pouk

Citre poučuje

Emil Mesgolits, Jurčičev trg 2/II. (u)

Strojepisni pouk

večerni tečaj za začetnike in izvežbance. Vpisovanje dnevno. Učna ura 2 Din. — Pričetek tečaja 6. aprila. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. (u)

Vajenci

Učenca

znanja željnega, sprejme boljši slikar. Hrana, stanovanje v hiši. Starost od 15 let naprej. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Učenec« št. 4676 (v)

Stanovanja

Sobo s kabinetom

za maj išče drž. uradnica. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točna plačnica« št. 4696. (c)

Sobe

Sostanovalko

sprejmem. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 4677. (s)

Prodamo

Trenčkote

vsa oblačila, perilo itd. — v ogromni izbiri — kupite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi
pri **Iv. Schumi**
Dolenjska cesta
Telefon štev. 2951

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Kolesa

poniklana in kromirana - naprodaj po neverjetno nizkih cenah. Stara kolesa jemljemo v račun. — Nova trgovina, Tyrševa cesta 36. (l)

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume foto ogliče, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman
Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

OGLAS

UTAKMICA ZA IZRADU IDEJNE SKICE ZA NOVU ZGRAGU DRŽAVNE MARKARNICE U BEOGRADU

Uprava državnih monopola raspisuje javnu utakmicu za izradu idejne skice za novu zgradu Državne markarne u Beogradu.

Utakmica je opšta, a pravo sudelovanja imaju samo jugoslovenski državljani diplomirani arhitekti sa domačih fakulteta ili sa nostrificiranom diplomom odgovarajučih inostranih škola.

Ocenjevački sud sastavljaju: 1. g. inž. Marko Marković, generalni direktor uprave državnih monopola; zamenik g. inž. Pavle Aleksić, član upravnog odbora uprave državnih monopola; 2. g. arh. Petar Bajalović, redovni profesor univerziteta; zamenik g. arh. Dimitrije Leko, vanredan profesor univerziteta; 3. g. arh. Svetozar Genić, šef arhitektonskog odelenja beogradske opštine; zamenik g. arh. Branislav Kojić, docent univerziteta.

Nagrade su za ovaj rad: I. nagrada od 40.000 Din, II. nagrada od 30.000 Din, III. nagrada od 20.000 Din i tri otkupna po 10.000 Din svaki.

Rok predaje radova 30. maj 1936. god. u 18. čas.

Uslovi, građevinski program i situacioni plan zemljišta za ovu utakmicu, mogu se dobiti svakoga radnoga dana u kancelarijsko vreme kod šefa tehničkog otseka uprave držav. monopola, Knez Mihailova ul. br. 40 po ceni od 20 Din.

Iz kancelarije uprave držav. monopola M Br. 4609/III.

Tinček in Tonček kot detektiva

24.

Razbojnika pobegneta

»Tako, dečki, zdaj pa zvežite lopovoma roke in noge, da se nam ne izmuzneta!« je velel detektiv Sam. Potem se je porogljivo zarežal razbojnikoma v obraz: »He, he, bratca, sta vidva mislila potegniti mene, pa sem jaz vaju! Tako starega, izkušenega detektiva, kot sem jaz, ne bosta ukanila. Dolgo sem vaju zasledoval, zdaj vaju imam v pasti. Le krepko ju zvežite, dečki!«

Janezek je pokleknil pred suhca in mu začel ovijati noge z močno vrvjo, Tinček pa je pravkar nameraval stopiti k debeluharju, da bi zvezal še njega. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nenavadnega . . .

Za debeluharjevimi nogami je stala steklenica, v katero je bila vtaknjena goreča sveča. Debeluhar je neopaženo pomaknil nogo nazaj in zdajci z vso močjo sunil steklenico. Ob sunku se je steklenica ubila, sveča pa ugasnila. Vse se je potopilo v črno temo. Nastala je strahovita zmešnjava.

Detektiv Sam je razkačeno zarjul: »Stojta, lopova, drugače streljam!«

Debeluhar je zakričal iz teme: »Bodi previden, ljubi moj Sam, da ne zadeneš koga od dečkov!«

✚

DANES ZJUTRAJ JE UMRLA NAŠA DOBRA MAMA, GOSPA

MARIJA LAP ROJ. GERČAR

VDOVA VRTNARJA ANTONA LAPA

POGREB SE BO VRŠIL V SOBOTO, DNE 4. APRILA 1936 OB TREH POPOLDNE IZ ŠUTNE ŠT. 25, KAMNIK, NA POKOPALIŠČE NA ŽALAH.

KAMNIK, DNE 2. APRILA 1936.

ŽALUJOČI
SINOVI, HČERKE, SESTRA — TER OSTALO SORODSTVO.

V mnoge slovenske družine

prihaja „Slovenec" neprekinjeno že nad 50 let

To je dokaz zvestobe do starega prijatelja

zaupanja v njegovo zanesljivost.

Zahtevajte „Slovenca" na ogled tudi Vi in pišite na naslov: Uprava Slovenca, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana.

Danes ponoči nam je umrl naš preljubi očka

August Sušnik

posestnik

v 78. letu starosti, lepo pripravljen na smrt.

Sorodnike in prijatelje prosimo, da dragega pokojnika priporoče Bogu v molitvah in počaste njegov spomin z udeležbo pri pogrebu, ki bo v petek ob petih popoldne iz Novega predmestja na mestno pokopališče.

Škofja Loka, dne 2. aprila 1936.

Katinka, Ivanka, Marinka, učiteljica, **Avgust,** inženjer, hčere in sin. **Ivan Sušnik,** stolni kanonik, brat. **Primož Simonič,** inž. agr., **France Planina,** gimn. prof., **Marica** roj. **Okorn,** zeta in snaha. **Magda, Janez, Peterček, Marjanka, Metka, Janezek, Tomažek, Tonček,** vnuki in vnukinje.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.